D17 LKA

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Britanijos LIETUVIS

PASKIRAS NUMERIS 10 PENŲ

Lithuanian Weekly

Lietuviu savaitraštis

Nr. 51—52 (176—177) Londonas, 1950 m. gruodžio 22 d. IV METAI

LINKSMU KALĖDU IR LAIMINGU NAUJU METU

visiems D. Britanijos ir pasaulio lietuviams linki

DBL SĄJUNGA ir

„B. LIETUVIO" REDAKCIJA

ŠV. KALĖDŲ ir NAUJŲ METŲ proga visus savo mielus tautiečius, lietuvius ir lietuves, širdingai sveikina

B. K. Balutis,
Lietuvos Ministeris.

D. Britanijos lietuvius bei jų šeimas sveikinu Kristaus Gimimo šventės proga ir linkiu laimingų Naujų Metų!

Kun. J. Sakevičius, M.I.C.

VAKARAI SILPNI

Pereitą ketvirtadienį Britų parlamente buvo debatai užsienio politikos klausinais. Min. pirm. Attlee, pradėdamas debatus, plačiai apžvelgė politinę pasaulio būklę, ilgaiau sustodamas ties susidariusia būtimi Tolimuosiuose Rytuose. Korėjos problemai išspręsti pirmas žingsis, Britų vyriausybės nuomone, būtų Korėjos karo sustabdymas. Todėl Britai ir parėmė Azijos kraštų siūlymą dėl karo paliaubų. Kol komunistinė Kinija neparodys geros valios savo veiksmais, sunku bus rasti patenkinamą išsprendimą jų reiškiamų pretenzijų į Formozą.

P. Churchill'is, kalbėdamas opozicijos vardu, iš esmės pritarė vyriausybės vedamai užsienio politikai, tik kai kuriais atvejais reiškė nepasitenkinimą. Anot jo, Vakarai, išskyrus atominę bombą, yra labai silpni ir bus silpni keletą metų. Daug kartų tvirtinau, — pažymėjo jis, — kad didelė Amerikos persvara tuo atžvilgiu duoda mums šiokią tokią galimybę gyventi. Dabar siūloma nepanaudoti atominę bombą tol, kol ji nebus prieš mus panaudota. Kitais žodžiais tariant, nevalia tau šaudyti tol, kol nebūsi nušautas. Atrodo nesąmonė, juo labiau, kad toks nusistatymas gali priartinti karą. Atominės bombos sulaikanti įtaka yra beveik vienintėlė mūsų apsauga. Jos panaudojimo galimybė vienintėlis akstinas tikėti geruoju su Sovietais susitarti. Blogas būtų taikai patarnavimas ataleidus Sovietus nuo atominės bombos panaudojimo baimės.

MEGINS APSKANDALYTI TREMTINIUS

„Tremtis" pateikia švedų laikraščio „Extra Kvallsposten" informaciją iš kurios aiškėja, kad Sovietai ryžosi pasmarkinti savo agentų veiklą Baltijo kraštų pagėgėlių tarpe. Kaip aiškėja, svarbiausias sovietų agentų tikslas ir tuo būdu sukelti Skandinavijos vyriausybių nepasitikėjimą ir neapykantą pabaltiečiais. Šio tikslo būsią siekiama komunistų ruošiamais sabotažo veiksmais ir inscenizuojamais skandalais.

Be šių uždavinių sovietų agentai turės išaiškinti, kur yra pabaltiečių tremtinių šeimos bei jų giminės. Jų adresų rinkimas taip pat numatytas būsimoje akcijoje. Netenka abejoti, kas lauktų tokias šeimas, kurių artimieji yra tremty.

Iki šiol panašiomis žiniomis uoliai domėjosi viena užsienio valstybių atstovybė Stockholme. Tačiau jos darbas nedavęs reikiamų vaisių. Todėl dabar ruošiasi specialūs agentai pabaltiečių pabėgėliams aiškinti. Šnipų mokyklose pirmoje eilėje stengiamasi supažindinti su pabaltiečių mentalitetu. Tokie agentai kalbės šiomis kalbomis: vokiečių, rusų, lenkų ir bent viena pabaltiečių kalba. Tie agentai į Skandinaviją būsią siunčiami politinių pabėgėlių vardu. Politinio pabėgėlio vardu prisidengdami jie atliks jiems pavestus uždavinius.

DEL BRITU PILIETYBES SUTEIKIMO

Pereitą savaitę Britų Aukštuosiuose (lordų) Rūmuose buvo debatai dėl Britų pilietybės teikimo svetimšaliams. Lordas Vansittart'as, liesdamas Fuchs'o ir Pontecorvo's astsitikimus siūlė, kad būtų skelbiamos pavardės ir tų britų, kurie paremia svetimšalio prašymą suteikti Britų pilietybę. Be to, jis siūlė praplėsti kandidatų tyrimą. Juos turtėų tirti ne vien tik Vidaus Reikalų Ministerija bei Užsienio, Prekybos Ministerija, bet ir karinės bei saugumo žinybos. Lordas Buckmaster'is paremdamas siūlymą pažymėjo, kad paskutiniaisiais metais Britų pilietybė suteikta 6.000 svetimšalių. Ar esame tikri, kad į jų tarpą nepralindo fuksų ir pontecorvų?

Lordas kancleris (pirmininkas) Jowitt'as nurodė, kad iš užsieniečių atvykimo D. Britanija turėjo naudą. Jo nuomone, kandidatų tyrimas turi būti nuodugnus, tačiau ir siūlomasis būdas saugos nuo netinkamų žmonių prasiskverbimo.

DAUGIAU AMERIKOS KARIUOMENĖS Į EUROPĄ

Netrukus į Europą bus atsiųsta daugiau Amerikos kariuomenės, taip jau numatoma atsiųsti ir Kanados kariuomenės. Ji, kaip visa vakarų valstybių kariuomenė bus Europos kariuomenės vyr. vado gen. Eisenhower'io žinioj.

Tuoj po Naujų Metų į D. Britaniją atvyks Kanados aviacijos dalinys, kuris bus mokomas kartu su britų aviatoriais.

SAVAITĖS IVYKIAI

SOVIETŲ NOTOS

Atlanto pakto valstybių užsienio reikalų ministerių konferencijos išvakarėse, Rusija įteikė D. Britanijai ir Prancūzijai notas. Jose Sovietai nurodinėja, kad vokiečių ginklavimas pažeisiąs tarptautinius susitarimus ir susitarimus su Šov. Rusija dėl savitarpio pagalbos.

Iš karto paaiškėjo, kad šis Sovietų žygis turi pagąsdinančio ir propagandinio pobūdžio, nes kiek liečia vokiečių ginklavimą, tai Sovietai pirmieji pradėjo juos ginkluoti ir rytinėj Vokietijos daly sukūrė didelę vokiečių pajėgą, ginkluotą visais ginklais, pavadinę ją „liaudies policija". Vadinasi, jie vokiečius ginkluodami, nesijaudino, kad daro priešingus tarptautiniams susitarimams žygius.

Sovietai, matydami vakaruose nemaža prieštaraujančių dėl vokiečių įtraukimo į Europos gynybą ir žinodami, kad pastaroji Atlanto Tatybos konferencija tą klausimą svarstys savo notomis, siekė paveikti klausimo sprendimą, o propaganda — dar pastiprinti vokiečių pritraukimo priešininkus. Tačiau šis jų žygis pasirodė per daug paprastas ir savanaudiškas, dėl to net žymesnio atbalsio spaudoje nesusilaukė, o juo mažiau reiškė Atlanto Tarybai sprendžiant vokiečių apginklavimo klausimą.

EUROPOS KARIUOMENĖ SU EISENHOWER'IU PRIŠAKY

Gruodžio 18 ir 19 d. Briusely įvyko 12 Atlanto pakto valstybių krašto apsaugos ministerių, o vėliau ir užsienio reikalų ministerių konferencija. Pastaroji svarstė krašto apsaugos ministerių konferencijos parengtus vakarų Europos gynybos planus ir vokiečių ginkluotos pajėgos dalyvavimą Europos kariuomenėje.

Kaip aiškėja, vak. Europai ginti numatoma sudaryti kariuomenė, apie 30 divizijų dydžio 1951 metais ir apie 60 divizijų 1953 m. su vienu vadu. Tarpe projektuojamos kariuomenės vokiečių pajėgos sieksiančios apie 150.000 žmonių.

Be to, numatoma įkurti bendra vadovybė visiems 12 kraštų gynybos priemonių gamybai derinti.

Krašto apsaugos ministerių konferenciją atidaręs Amerikos krašto aps. min. pavaduotojas Pace pažymėjo, kad gynbos programoje Amerika ginklų trekimo atžvilgiu Atlanto valstybėms užima įžymią vietą. Jei Amerikos žmonės deda pastangas ir stengiasi padėti vak. Europos gynybai, tai ir kiekvienas europinis kraštas turi stengtis daryti visa, ką tik gali savo gynybai padaryti.

Atlanto Taryba, susidedanti iš užsienio reikalų ministerių priėmė krašto apsaugos ministerių pasiūlytą vak. Europos gynybos planą, o vyriausiu Europos kariuomenės vadu pakvietė gen. Eisenhower'į, buvusį antrojo pasaulinio karo metu sąjungininkų kariuonemės vadą Europoje. Kaip aiškėja, jis šias pareigas pradės eiti tuoj po Naujų Metų. Štabo viršininku Eisenhower'is pasirinko gen. Gruenther'į, Amerikos kariuomenės štabo viršininką, o savo pavaduotojais kviesiąs britų ir prancūzų karininkus.

Po šios konferencijos buvo susirinkę D. Britanijos, Amerikos ir Prancūzijos užsienio reikalų ministeriai apsvarstyti būdą, kuriuo Vokietija galės dalyvauti vakarų gynyboje. Pasitarime dalyvavo ir visi trys aukštieji šių valstybių komisarai Vokietijoj. Sutarta įteikti Federalinės Vokietijos vyriausybei Atlanto Tarybos parengtą planą dėl vokiečių dalyvavimo Europos kariuomenėje. Planas numato vokiečių karinius vienetus, kaip sudėtinę Europos kariuomenės dalį ir su sava aviacija.

Dėl vokiečių dalyvavimo Europos kariuomenėje vėl pradėjo reikštis kliūtys. Prancūzams liovus priešintis vokiečius apginkluoti, dabar patys vokiečiai pradėjo panašų dalyką kelti. Ypač didž. Vokietijos partijų vadai, ryšium su tuo, pradėjo kelti vakarams įvairius reikalavimus, žinoma, norėdami daugiau iš jų ne tik lengvatų išsiderėti, bet sąjunginiu kraštu patapti. Tačiau neatrodo, kad vokiečių „opozicija" ilgai užtruks, o juo labiau, kad vokiečiai nesutiks atkurti nuosavą kariuomenę.

NEPASISEKĖ KORĖJOS KARĄ SUSTABDYTI

JTO dėjo visas pastangas Korėjos karo išsiplėtimą sulaikyti. Jos pilnaties susirinkimas priėmė 13 Azijos ir Arabų valstybių siūlymą išrinkti komisiją ir įgalioti ją tartis su kinais dėl karo paliaubų Korėjoje. Į komisiją buvo išrinktas pilnaties pirm. Entezam'as, Persijos atstovas, Rau'as — Indijos atstovas ir Pearson'as — Kanados atstovas. Komisija atatinkamą siūlymą pasiuntė Kinijos vyriausybei ir tarėsi su esančia JTO Kinijos delegacija. Tačiau pastaroji pareiškė, kad ji neturi įgaliojimo karo paliaubų klausimais tartis, o Pekinas visai į siūlymą neatsiliepė.

Tuo tarpu propaganda per Penkino radiją paaštrėjo prieš vakarų valstybes. Iš ten buvo paskelbta ir sąlygos, kurias Kinija stato. Tai: atitraukti visą JTO kariuomenę iš Korėjos, o Amerikos iš Formozos (kur visai jos nėra) ir sustabdyti vakarų valstybių „ginkluotą ekspansiją ir karinius jų pasirengimus". Prie šių reikalavimų kinų komunistų oficiozas pridėjo dar reikalavimą — įleisti komunistinę Kiniją į JTO. Jei ne, tai, esą, „kinų savanoriai kovosią tol, kol tuos tikslus atsieksią".

Komunistinės Kinijos delegacijos vadas gen. Wu, išvykdamas į Kiniją, pareiškė, kad siūlomos karo paliaubos esą spąstai, kuriais siekiama šiaurės Kinijos kariuomenės ir „kinų savanoriams rankas surišti", toliau laikyti Formozą Amerikos okupuotą ir atgaivinti Japonijos militarizmą.

Kuomet šitokia Kinijos laikysena išryškėjo, visos galimybės taikiu būdu paveikti Kiniją sumažėjo. Vadinasi tie, kurie tikėjo su kom. Kinija susitarti, smarkiai apsivylė.

KORĖJOS KARAS

Korėjoje karo veiksmai persimetė į pietus už 38 lygiagretės, skyrusios šiaurinę nuo pietinės Korėjos. Tačiau lygiagretę perėjo tik šiaurės korėjiečių kariuomenė, o kinai laikėsi į šiaurę už tos ribos ir didelėmis jėgomis puolė JTO prietiltį rytiniame pusiasalio krante, ties Hungnamo uostu.

Esamomis žiniomis, šiaurės korėjiečių kariuomenė yra reorganizuota ir jos jėgos dabar siekia apie 10 divizijų.

Be sausumos kovų Korėjoje, pasireiškė didelio masto aviacijos kova naujausio tipo lėktuvais. Šis reiškinys rodo, kad komunistai ryžosi savo kariuomenę paremti aviacija. Dėl to lėktuvų vis daugiau pasirodo Korėjoje. Vienu atvėju 24 sovietiniai sprausminiais varikliais greitieji naikintuvai susikovė su tokio pat tipo 4 amerikiečių lėktuvais netoli Mandžūrijos sienos. Vienas komunistų lėktuvas nušautas, kiti pabėgo Mandžūrijos gilumon, nes JTO aviacija neturi įsakymo jų už Korėjos ribų persekioti.

Karo veiksmai Korėjoje dideli, bet žinių apie kovas dabar mažiau ateina, nes JTO karinė vadovybė korespondentams uždraudė tam tikras žinias skelbti.

Gen. Eisenhower'is, paskirtas ką tik įsteigtosios vakarų Europos kariuomenės vyriausiu vadu, karo metu buvo sąjungininkų kariuomenės vadas Europoje, o po karo — Columbia universiteto rektorius. Prieš pusę metų jis pareiškė, kad jej karo grėsmė pasaulio taikai didės, tai grišiąs į karinę tarnybą (žiūr. „BL" 35 num.)

ŠIS NUMERIS ŠIEMET PASKUTINIS

AMERIKA PARENGTIES BUKLEJE

Gruodžio 16 d. Amerikos prezidentas Truman'as kraštui, per visas radijo stotis pasakė kalbą, kurioje išaiškino politinę pasaulio būklę ir įspėjo gyventojus, kad JAV yra dideliame pavojuje, kurį sudarė Sovietų Rusijos valdovai. Paminėjęs žinomas komunistų agresijas ir jų sukeltus karus, prezidentas nurodė, kad ateities civilizacija priklauso to, ką mes darome šiandien, ką padarėme ir ką padarysime. Tokios būklės akivaizdoje, Amerikai tenka įsivesti parengties būklę ir derinti savo veiklą pagal planą, kuris siekia: 1) stiprinti JTO veiklą, 2) stiprinti laisvojo pasaulio gynybą, 3) didinti Amerikos karines pajėgas ir gaminti daugiau ginklų sau ir savo sąjungininkams, 4) kontroliuoti ir vadovauti ūkį.

Parengties būklės įvedimas suteiks teisę kainas ir atlyginimus tvarkyti, palengvins darbo jėgą telkti ir kreipti reikalingiausia linkme ir įgalins stiprinti karines pajėgas.

Kiek tai liečia karinių pajėgų didinimą, tai prez. Truman'as nori artimiausiu laiku jas padidinti iki pusketvirto milijono žmonių arba milijonu daugiau, kaip pradžioje planuota.

Karinių pajėgų didinimas eis atatinkamai pagaminamų reikmenų ir priemonių didėjimą. Dėl to esamose sąlygose (nebent pavojus taikai dar labiau padidėtų), mobilizacijos nenumatoma skelbti, nors jos šalininkų Amerikoje nemaža. Šį reikalą skubinti net yra įsikūręs 25 įžymių asmenų komitetas. Anot jo, Amerika turi pasirengti tai dienai, kurią Sov. Rusija liausis bijojus atominės bombos. Tik tada galinga Amerikos kariuomenė nusvers ikišiolinę atominę persvarą.

PRANCUZU KALEJIMAS GERIAU UŽ RUSU LAISVE

Didelį susidomėjimą visur kelia šiuo laiku Paryžiaus teisme svarstoma Rousset'o byla, iškelta komunistų savaitraščio redaktoriui už įžeidimą.

Ruosset'as rašė, kad Sovietų Rusijoje yra baisesnės stovyklos, kaip nacinėje Vokietijoje, ir kad milijonai žmonių kankinama. Minėtas savaitraštis, neigdamas tokius teigimus, išvadino Rousset'ą melagiu. Rousset'as palaikė tai įžeidimu, iškėlė bylą ir pažadėjo irodyti, kad jis teisybę sako apie vergų stovyklų buvimą Rusijoje. Jo kviesti liudininkai, daugiausia buvę sovietinių vergų stovyklų kaliniai, dabar teismui duoda parodymus.

Iki šiol teismas apklausė keliolika liudininkų. Jie ne tik patvirtino tai, ką Rousset'as teigė, bet laisvajam pasauliui atvėrė ištisą sovietinį pragarą, kuriame kankinama milijonai nekaltų žmonių.

Štai keletas būdingesnių ištraukų iš liudininkų parodymų.

Gliksman'as, buvęs Lenkijos žydų socialistų partijos pirmininkas, iškalėjęs sovietinėse vergų stovyklose trejus metus pareiškė, kad: „Sovietinėse stovyklose nebuvo dujų kamerų žmonėms žudyti, nes žmonės buvo žudomi baisesniais būdais, kaip dujų kameros. Jie yra marinami sunkiu darbu, badu ir šalčiu šaldomi".

Gen. L. Compesino (Valentino Gonzales), laike Ispanijos karo vadovavęs vienai tarptautinei komunistų brigadai pareiškė, kad jis, kartu su senais bolševikais, naudodamiesi patikimais duomenimis, 1948 metų apskaičiavę, jog tuo laiku Rusijoj, priverstinio darbo stovyklose buvo apie 19 milijonų rusų ir 4 milijonai kitų tautų žmonių. Šis generolas gerai pažįstąs Rusiją, ir dėl to mieliau sutiktų 10 metų išgyventi Prancuzijos kalėjime, kaip 5 metus Sovietų Rusijos laisvėj.

DIDŽIOJI AMNESTIJA

Turime gražiausią iš gražiausių paprotį — Kūčių vakarą, prie jo stalo, visiems viską atleisti, susitaikyti. Įvyksta visuotinė taika; priešai tampa draugais, viens kitam linki gražiausių norų, vilčių, troškimų išsipildymo; plotkelė tiesia kelius visur, net į tolimiausias šalis; širdims gera, atsiveria prarastojo rojaus vaizdai, „vyksta Kalėdų stebūklai", Žodis tampa Kūnu.

Persilaužius gamtai į ilgėjimą, persilaužius žmogui į gerėjimą, prasideda gimimas ir naujas gyvenimas. Koks prasmingas vakaras?! Tokį vienintėlį metuose, specialų, kurio, neišnaudoti, nepersilaužti, nesusitaikyti, reikštų atsisakyti lietuviškų papročių — lietuviškumo, reikštų ir toliau krimsti save. Per metus, oho, kiek prikalbėjom apie vienybę, o dabar, tik dabar reikia, kad tie žodžiai taptų kūnu.

Susitaikymo prašosi mano paties labas. Begyvenant, juk visko atsitinka. Kartais visai, kaip su ta senute, kuri už nešvarą, už dulkes vis lipo ir lipo savo patarnautojai ant kulnų, vis barėsi, šaukė; patarnautoja kartotinai stengėsi įtikti, tiesiai iš kailio nėrėsi, pagaliau, neiškentus tarė: „Senute, dulkės ne ant baldų, bet ant jūsų akinių!" Nepatogu pasisakyti, bet pro mano akinius, man irgi daug kas nešvaru atrodo, daug ką aprėkiu, apkaltinu, kad kiti nesugyvenami. Tiesa, kartais ir aš pats pajuntu tas, savas dulkes, susiprantu, jog ten, jau taip baisu nėra, bet, ot, jau tokia mano, kaip ir mūsų daugelio, mada — nedrįstu, gėdijuos, negerai padaręs, prisipažinti, o iš to, juo tolyn, juo labyn darosi pyktis bet ne labas. Štai, dabar puikiausia proga išvaryti visus, užaugintus „ožius į pelkes", kas buvo — supuvo, ir kaip niekur nieko, sėsti prie stalo.

Pasitaiko, kad ne mano akiniai kalti ir tikrai kas nors yra. Čia prisimenu atsitikimą, kaip viename Bostono viešbučių apsigyveno moteris. Šalimais kažkas per dieną skambino pianu. Moteriškė kentė, nervinosi, pagaliau įsiutus, lėkte nulėkė pas viešbučio šeimininką, kad tas sutramdytų tą tarškintoją. Šeimininkui užteko tik prasitarti, kad ten garsusis pianistas Paderevski's koncertui ruošiasi ir moteriškei, bemat įtužimas praėjo, ūpas pakilo, skubiai telefonu kvietė drauges ir įdėmiai klausėsi to „nepakenčiamo tarškinimo". Niekas ten nepasikeitė, tik moteris į tą reikalą kitaip pažiūrėjo. Kad panašių įvykių gyvenime yra ir daugiau, kad dėlto širdy prisirenka nereikalingo kartumo, kad dėlto ne retai pratrūkstama ir po tik blogiau būna. Baisiai greitas esu ką nors pasmerkti, „sudėti į šuns dienas"; kad nebūčiau toks ūmus, tai pagyvenčiau — pamatyčiau, sužinočiau, kad tas „biaurybė", jei ir ne anas pianistas, tai vis nėra toks blogas, kaip vaizdavausi. Dėlto karštumo, greito, savo visa žinančia ir išmanančia galva pasmerkimo nesutarimai, kaip ant mielių, auga. Kiek priešų? Kokia disharmonija?! Kai pasigirs aukštybėse chorų chorai belieka ir man, niekam nieko nesakius, įsijungti ir „Pirmyn jaunieji prieteliai, bendroje laimėj mūs keliai!" (Ad. Mickevičius).

Ne retai ir mano akiniai, nei mano manymas būna nekalti. Šalimais, ar netoli, tikrai visu 100% ratais po stiklus važinėja. Bandysi tildyt — antausin įvažiuos. Neiškenti, pradedi nenusileist, ans dar daugiau... žodis po žodžio ir „marmalynė". Kaip aš galiu su juo susitaikyti, juk tai niekam vertas žmogus, juk tai paskutinis žmogus!

Žinoma, yra dalykų, kurie ne žmonių sutvarkomi ir ne žmonių priklauso. Tai, dažniausia, tik laikas išgydo. Bet ir tai, jei jų viešai nerodoma, jei jais viešai kitų jausmai neužgaunami, vis jau galima rasti kokį nors sugyvenimo būdą. Dažnai, betgi, tų vienas kito krimtimosi priežasčių yra asmeniškumai, nesaikingas kaimyno nuvertinimas. Ir Gerardas Majela viršininko, besiunčiant į naujokyną, buvo atestuotas, kaip „niekam vertas". Nežiūrint to žinovo ir išminčiaus atestacijos, tas niekam vertasis šiandien jau altoriaus garbėje, o anas viršininkas, jei įmanytų, dantimis savo išmintį išgraužtų. Niekas negarantuos, kad štai ir su mano tuo paskutiniu žmogum panašiai neatsitiks. Ana, jeigu šaltą 1918 metų rytą Prancūzijos kareivinių rajone J. Snyder'is su H. Truman'u būt buvęs nedraugiškas, nors ir lygūs tada buvę, jei nebūt užsidegę cigaretes, nebūt taip labai susidraugavę, ir šiandien jis nebūt Amerikos finansų galva. Visi nori širdies, nori būt geri, mylimi, nori turėti daug ir gerų draugų. O tai kaštuoja daugiau, ar mažiau tik atsisakant savojo „aš".

Sunku, oi kaip sunku, tat padaryti, ypač kai lietuviai, anot kažkieno pasakymo, esanti karališka tauta, kitiems teist, valdyt, įsakinėt, nenusileist, blogiausių atveju pateisint save žemaitišku užsispyrimu. Užtat per visą mūsų istoriją ir eina, anot V. Pietario, niovynės, skaldymasis; jos buvo jau ir tada, kai apie partijas ir sroves, kurioms dažnai dabar bėdą suverčiame, niekas net nė negalvojo — individualistai amžini ir tiktai aukšto laipsnio. Kentėjom dėlto ir kenčiam. Teismai garbės ir begarbės, net salamoniški mažai gelbės — nepasitenkinimas, kad ir ne abipusis, vistiek liks; tik po teismo dar ir teismas kaltas liks.

Bepiga gydyti kūno žaisdas, kur užtenka chirurgo peilio, ar pašalinimo vienos, kitos priežasties. Dvasinės žaizdos, be eibės vidinių priežasčių, turi visą eilę kultūrinių, pasaulėžiūrinių, politinių, ekonominių, luominių ir dar kitokių išorinių priežasčių. Čia nieko neišpiausi, visų žmonių neiššaudysi. Šias žaizdas smurtu, ar didelėmis socialinėmis pastangomis galima prislopinti, apmažinti, bet nebuvo ir nebus žemiško specialisto, kuris jas panaikintų. Tai gali padaryti tik visa, ar dalis žmonijos savo gera valia. Receptas to, nepaprasto vakaro — „Ramybė geros valios žmonėms... Aš jums duodu ramybę, kurios pasaulis jums negali duoti"!

Ot, rodos, kaip tyčia iš amžių glūdumos lietuviams ir išliko šis, gražiausias gražiausių atsinaujinimo vakaras, paslapčių, meilės, susitaikymo vakaras. Kaip indijonai, išrūkę taikos pypkę, užkasa kovos kirvius, tai ir mes čia, prie taikos stalo, be atsiprašinėjimų, be teismų, be nepatogaus nusilenkimo tik iš geros valios, tik iš širdies visiems viską atleidžiam. O tu brangi plotkele, kuri iš mažens lankydavai mano tėvų pastogę, nešdama džiaugsmą, kuri ir šiandien eisi per tūkstančius mano brolių rankų, būk jiems paguoda, džiaugsmas ir mano atleidimo, susitaikymo ženklas. Šį brangų viso pasaulio lietuviams vakarą mes patys vietoj mūsų prezidentų — visi visiems skelbiame didžiąją, visuotiną amnestiją!

Mantrimas

NAUJUJU METU IŠVAKARĖSE

Paskutiniai 1950 metų saulės spinduliai greit pasislėps už horizonto ir gims nauji—1951 metai.

Esame ne tik Naujų Metų, bet ir naujų įvykių išvakarėse. Ką jie mums atneš, kokiomis dovanomis apibers žemės rutulį, ar pasižymės kokiomis nelaimėmis — dabar galima tik spėlioti. Tačiau nėra bejonės, kad 1951 metai bus veiksmingi, kad pasaulis nestovės vietoje, nes tolumoje jau galima matyti didelių įvykių ženklus, kurie grąsina ir mūsų gyvenimą paveikti.

Nesunku atspėti, kokių įvykių laukia lietuviai ir visos kitos pavergtos tautos. Kiekvieno tyros sielos lietuvio troškimas, viltis ir tikėjimas, kad Naujieji Metai atneštų mūsų tautai laisvę, kad iš tremties lietuviai galėtų grįžti į savo kraštą — Nepriklausomą Lietuvą.

Jau nuo seniai kalbama apie „šaltąjį" karą. Ta sąvoka jau yra atgyvenusi. Šiandien turime ne „šaltąjį" karą, bet karą komunizmo ir demokratijų pilna prasme. Karas vyksta Korėjoj, Malajuose, Indokinijoj; karas vyksta Anglijoj, Prancūzijoj, Italijoj ir Amerikoj, kur komunizmo penktoji kolona visomis turimomis priemonėmis, kaip sabotažu, streikais ir t.t. stengiasi palaužti tų kraštų žmonių moralę, sutrukdyti apsiginklavimą ir sumažinti laisvo pasaulio galią priešintis Kremliaus valdovams.

Tokio karo trūkumas tas, kad iki bus pasiektas sprendimas, jis gali ilgai užsitęsti. O sprendimas turės būti pasiektas. Visi reiškiniai rodo, kad karo eiga turės pagreitėti. Dabartinė įtemyta būklė negalės ilgai tęstis, nes gyvenant tokioja aplinkoje, neišlaikys žmonių nervai ir neištvers rankų raumenys, gaminą ginklus. Mažai reiktų tikėtis esamom ar numatomom Rytų ir Vakarų derybom, bei laikinai pasiektais susitarimais. Mes žinome ir laimei dauguma jau šiandien žino, kad sutartys su Rusija daromos tam, kad jas Sovietai galėtų sulaužyti, o derybos vedamos tam, kad Stalino patikėtiniai turėtų progą pasakyti propagandines kalbas. Kyla klausimas, kam iš viso reikia tada eiti į derybas su Sovietais? Jeigu visi galvotų taip, kaip lietuviai, ir visi žinotų tai, ką mes žinome apie bilševizmą, tada būtų galima kitaip elgtis. Nelaimei, demokratiniuose kraštuose yra dar abejojančių asmenų, kurie nori tvertis ir už siūlo galo, kad tik išvengtų karo. Dėl to jie nori išmėginti kiekvieną, kad ir mažiausią progą. Nors tai, žinoma, panašu į dūmų pūtimą sau akis, bet valstybės vyrai, nors pažindami Rusijos tikslus ir jos metodus, turi pasiduoti viešajai nuomonei ir derėtis iki tol, kol galės visiems pasakyti, kad viską padarėme ir matote, kokie rezultatai. Tokia būklė bus pasiekta.

Mums reikia ruoštis, kad tokia būklė neužkluptų nepasiruošusių.

Sutikdami Naujuosius Metus, pažvelgkime senųjų metų mūsų veiklą ar neveiklą, pakratykime savo sąžinę ir, pasinėrę sielos gelmėse, ieškokime mūsų veiklos rezultatų. Ar jie mus patenkina? Ar galima buvo kas kitaip ir daugiau padaryti? Ar padarėme klaidų, ar buvome apsileidę? Jeigu atrasime, kas buvo negerai atlikta, ryžkimės tai atitaisyti naujaisiais metais.

Visuomeninėje veikloje mes, bendrai dirbdami, pasiekėm gražių rezultatų. D. Britanijos Lietuvių Sąjunga sutvirtėjo, subrendo, pasitarnavo mūsų ir visos Lietuvių tautos labui, siekiant Lietuvos žemės išlaisvinimo iš vergijos Tokia linkme, tik dar intensyviau ir energingiau, eikime ir ateity.

DBLS-gos veikla galėtų būti dar geresnė ir darbas lengvesnis, jeigu ją remtų ne dalis, bet visi čia gyveną lietuviai. Nemažas skaičius mūsų tautiečių dar vis laikosi nuošaliai nuo bendros veiklos, gyvena ir rūpinasi vien savimi. Tai yra apgailėtinas reiškinys. Turime imtis žygių tai pataisyti ateinančiais metais. Mūsų čia yra tiek mažai, dėl to kiekvienas tautietis mums brangus ir reikalingas. Sąjunga visus priims į savo eiles išskėstomis rankomis; ji laukia, kad kiekvienas lietuvis taptų jos nariu. Vienodas visų likimas ir bendras tremties gyvenimas turi mus visus sujungti, užgrūdinti ir suartinti. Turime būti vieni kitiems ne tik geri, artimi, ir geradariai, bet broliai ir seserys, kaip dera būti tos pačios motinos Lietuvos sūnums ir dukroms.

Kalėdos — šeimos šventė, o mūsų šeima šiandien — visi lietuviai. Kokia nuotaika švęsime šias Kalėdas? Sunku būti linksmam, kada mūsų kraujo žmonės vergauja ir mes esame svetur. „Tačiau dažnai reik juoktis, nors sunku", ir mums reiktų bent trumpam laikui šventiškai nusiteikti, pailsėti ir pasisemti jėgų ateinančių metų agzaminams. Susiraukusiais veidais ir paniurusia nuotaika nepalengvinsime Lietuvos kančių ir nepasitarnausime nei sau nei kitiems. Leiskime šventiškai nuotaikai įeiti į mūsų sielą, užsidegkime jaunatvės entuziazmu, laikykime aukštai iškėlę galvas ir su šypsena veiduose pasitikime Naujuosius Metus. Taip nusiteikę, būsime naudingesni mūsų tautai ir tvirtesni kovoje už laisvę. Jokia galybė, jokios kliūtys ar vargai neturi mūsų palaužti.

Linkiu visiems linksmų Kalėdų Švenčių ir laimingų Naujų Metų.

M. Bajorinas

LINKĖJIMAI LAIMĖS

Turbūt nieko nėra pigesnio ir lengvesnio, kaip raštu ar žodžiu palinkėti savo artimam bičiuliui brangiausio dalyko — laimės. Todėl įvairiausiomis progomis ir linkime kitiems to gero, laukdami, kad ir kiti mums to žavaus žodžio nepagailėtų.

Ir kurs gi mūsų nenori būti laimingas? Turbūt visi mes baiminamės nemalonumų, rūpesčių, vargo, skausmo ir kitų negerovių, trukdančių mums pasijausti laisvais nuo visų neprašytų slogučių, pasijausti laimingais. Net ir tie, kurie tramdo save ir laiko pažaboję savo aistras laikiniems pasitenkinimams, iš tikrųjų siekia laimės, kaip ir visi nuodėmingieji, tik ju metodai yra kitokie ir laimės savoka kitokiai

Bet ar mes galime būti kada nors visiškai laimingi šiame ašarų kluonyje? Atrodo, kad ne, nors mes kartais ir sprendžiame, kad ana tas ar ta yra laimingi; nors kartais ir apie save pasakome, kad esame laimingi. Tačiau mūsų bičiulių ir mūsų tariamoji laimė yra tik laikina, sąlyginė arba psichologinė, kaip sako Dr. A. Maceina. Savaime suprantama, kad alkanas, atsitiktinai sočiai pavalgęs, skurdžius, dailiai apsirengęs, skriaudžiamasis, nuoširdžiai pamylėtas, išgijęs ligonis, įsilinksminęs svečias, susitikę pasimetėliai, namo grįžęs klajūnas ar paleistas kalinys gali pasakyti, kad jie yra laimingi, tačiau ta jų laimė yra tik laikino pobūdžio ir tik vienu atžvilgiu, nes neapima visų žmogaus troškimų.

Tad kokia yra ta absoliuti, ta tikroji laimė savo pilnatyje? Žmogus iš viso nėra jau toks paprastas padaras, kad pasitenkintų vien gardžiu kąsniu, dailiu drabužiu, puošnia pastoge, meno kūriniais arba meile. Jo troškimai yra kur kas didesni, jo vaizduotė tiesiog neaprėpiama, jo užsimojimai platūs, nes jis pats yra visuma. Todėl net tariamasis laimingasis visuomet yra kuo nors nepatenkintas, nors ir nutyli tai. Ir nenuostabu, nes, norint būti visiškai laimingam, reikia turėti visus pageidaujamus dalykus kartu, visam laikui ir visiškai sau, tobulai, o ne dalimis, tarpais ir dalyvio teisėmis. Taigi, mūsų gyvenimo sąlygomis viso šito pasiekti yra neimanoma. Nei medaus mėnuo, nei pokiliai, nei garbės aktai, nei meniniai parengimai netrunka amžinai; valdžios, visuomenės ar bičiulių teikiami malonumai nėra nuosavi, o visų gėrybių, nors ir laikinai, negalima sutelkti į vieną daiktą. Čia jau nė turtas negali padėti, nors ir sakome, kad pinigai yra viskas. Čia jau ir jokia politinė partija negali apgauti, žadėdama rojų šioje žemėje. Tad ir manoma, kad joks kapitalas, jokia politinė santvarka, jokia bendruomenė, jokios asmeninės pastangos, net mylimas asmuo negali padaryti žmogų čia visiškai laimingą. O jei jis ir pasigirs kada esąs laimingas, tai jį galėsime pavadinti tik paprastu, patenkintu padaru, o ne asmeniu, pilna to žodžio prasme. Jis jau bus apspręstas.

Ir štai mūsų, krikščioniškosios Bažnyčios tėvai pakiša mintį, kad absoliučiai laimingas žmogus gali būti tik Danguje, pas Dievą, nes ten laimė trunkanti amžinai, niekas jos nepaveržia, o ir tenkintis kiekvienas pašauktasis gali ne nuotrupomis, ne erzacais, o visuma. Štai kodėl ir vadinamoji davatkėlė nėra jau tokia kvaila, kaip atrodo, nes ji, čia atsižadėdama gudančių smagūriavimų, tikisi pelnyti amžinąjį malonumą — neapsakomą laimę tarp Kerubinų ir Serapinų.

Apie laimingą būseną aname pasaulyje šį tą galima rasti ir nekrikščioniškųjų religijų knygose. Sakysim, mahometonų Korane taip pat yra gana saldžių paragrafų apie nejsivaizduojamus pasitenkinimus ir pasilinksminimus su gražiausiomis moterimis nirvanoje, tačiau visi tie malonumai ten numatomi tik atkakliems Islamo kovotojams. Mums ten durys uždaros.

O juk yra ir tokių išminčių, kurie įrodinėja, kad gyvenant šiap ar taip reikia naudotis kiekviena proga, linksmintis, kiek tik įmanoma, prisisotinti, kuo tik galima, nes tik čia, žemėje, žmogus gali pasijusti laimingas, ar bent susidaryti laimės iliuziją, o kas bus paskui, juk žmogus nežino. Tai yra duonos ir žaidimų filosofija, nepaaiškinanti, ar duonos ir malonumų tiekėjai jausis lygiai laimingi su tų gerybių naudotojais. Žinoma, kad ne.

Mes gi esame kuklesni, o ypač žinantieji, kas yra toji neribotoji laimė. Mūsų visų pastangos dabar nukreiptos pasiekti nors sąlyginės, ribotos laimės savo tėvynėje, savo gamtoje, tarp savųjų, su savo mylimaisiais ir savo kuklioje, medinėje bažnyčioje, ant altorių besišypsančių angeliukų akivaizdoje, apmąstyti anos, tikrosios ir amžinosios laimės dalykus. O kam tie angeliukai ne prie širdies, tas, prigulęs poilsio ant savo gimtosios sodybos žolynėlio, būtų laisvas apsvarstyti būdus ir priemones, kaip padaryti lietuvį laimingesnį, negu jis buvo praeityje.

Tad ir sveikinkime viens kitą ir linkėkime viens kitam laimingai grįžti į tėvynę, kol dar ausys neapkurto nuo globėjų klausimo, ar mes esame laimingi.

L. Stasiukas

DIPUKĖS LAIŠKAS MOTINAI

Stella

Linksmų Kalėdų! Tiesiog juokinga
Šitaip rašyti, jaučiant ir matant,
Kad mums brangiausio dalyko stinga,
Švenčiant ir laukiant Naujųjų Metų.

Žinau aš tavo lopšinę dainą,
Kad mano rankos — rūtoms ravėti.
O kas išėjo ir kas išeina,
Audroms atbloškus į šį pasvietį.

Sunku surasti šiltesnį žodį
Todėl, kad laišką ašaros sūdo.
Gal parašyti ant balto juodu,
Kaip savo krašto širdis panūdo.

Nesu, man rodos, aš pesimistė.
Juk pats, taip sakant, aistrų dūkimas.
O kaip čia lengva jaunai paslysti,
Viską už gryną pinigą imant.

Ak Tu, Dievuliau, kokios grožybės!
Kokie čia rūmai, kokie šilkai čia!
Kokios prašmatnios reklamos žiba!
Kokie turėtų būti čia kraičiai!

Kokie čia sodai, kokie čia kinai!
Čia, lyg paveiksluos, moterys gražios.
Joms patogiausi čia limuzinai
Misterių, lordų ir magaradžų.

Nesu ir aš čia lyg laukinukė.
Progų ir mumiem čia pasitaiko
Išgert arbatos, pagirti orą
Ir paragauti riekelę „keiko".

Tačiau krūtinėj rakštis užlūžta,
Tiriantį, šaltą žvilgsnį pajutus.
Sielvarte, rodos, perplaukčiau jūrą,
Ir būtų linksma, gavus nors plutą.

Keistos ir kvailos vienai matronai
Atrodė mano paruoštos Kūčios.
Nusišypsojo ir sumurmėjo,
Kad protingesnė iš viso būčiau...

Štai ir Kalėdos. Aikštėj eglutė,
Gieda apskurę vaikai už durų.
O aš norėčiau savo tėvynėi
Pustant nutraukti ber nujkepurę.

Aš jį norėčiau sniegu išprausti,
Kad atsimintų šventas Kalėdas!
Turbūt iš džiaugsmo tada pravirkčiau,
Bernelių giesmę bažnyčioj giedant.

Aš išbučiuočiau tave tą rytą
Už tai, kad stalas... Ak, nekalbėkim!
Paskui rogutės! Liepčiau padaužai,
Lai savo žirgą pliekia ir pliekia!

Parneščiau malkų didžiulį glėbį,
Kaip vyresnioji sesutė darė,
Ir sužinočiau, ar pasipirš man
Šelmis bernelis iš margo dvaro.

Tačiau svajonės lieka svajonėm.
Vaikščioja Tommy čia be kepurių,
Gražuolės tupi šaltuos salionuos,
Gieda apskurę vaikai už durų.

O, pasidairius naktį po dangų,
Žvaigždės pro dūmus net nesimato.
Ir negirdėti žvangučių žvangant,
Laukiant dipukei Naujųjų Metų.

Nottinghamo Lietuvių Klubo „Romuva" sekretoriui
p. **A. Garkauskui**
Jo mylimam Tėveliui mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia
Klubo valdyba ir nariai

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

SKUBINA GYVENTOJŲ KARINĮ PARENGIMĄ

Vilniuje įvyko DOSARM (Laisvanoriškos Draugijos Sovietų Armijai Remti) pasitarimas. Dalyvavo draugijos nariai, „karo didvyriai", atsieit — rusų karininkai, sričių bei rajonų (MGB bei MVD) komitetų atstovai. Apie draugijos veiklą pranešė draugijos pirm. pulk. Šurkus (Vilniaus Pedagoginio Instituto karinio paruošimo katedros vedėjas), vice-pirmininkas rusas I. Jefstifejev, švietimo darbuotojų profesinės sąjungos resp. komiteto pirmininkas P. Kurkulis. Iš pranešimų aiškėja, kad draugija smarkiai plečia savo veiklą ir jau turi 1.585 pirmines organizacijas. Įkurta daug radio, šaudymo ir sporto klubų, organizuojami radistų, šaudymo, auto-moto ir panašių „sportų" rateliai. Numatoma masinį „sporto" darbą išplėsti kolchozininkų tarpe.

Pasitarime dalyvavo ir Kremliaus DOSARM draugijos atstovas Kulakov. Jo visi pageidavimai pažadėta priimti dėmesin.

Visi Lietuvos gyventojai, kurie gali nešti šautuvą, verčiami laikyti egzaminus ir atlikti pratybas iš minėtų „sporto" šakų tam, kad įsigytų PDG (Pasiruošk darbui ir SSSR gynybai) ženkliuką. 1950 metų PDG ženklininkų planas jau esąs įvykdytas. Šiemet ant to punkto Lietuva pirmaujanti Sovietų Sąjungos respublikų tarpe. I-jo laipsnio PDG ženkliukų planas įvykdytas 101,5%, II-jo laipsnio — 114,1% ir BPDG (jaunesniojo amžiaus) ženklininkų paskleidimo planas viršytas yra net visu trečdaliu. Jei tokiu tempu bus einama ir toliau, tai netrukus visi okup. Lietuvos gyventojai bus „sudosarminti".

RINKIMINĖ SAVIVEIKLA TEBETĘSIAMA

Okupuotoje Lietuvoje tebevyksta kandidatų į sričių deputatų tarybų deputatus siūlymas. Vilniuje kandidatais užregistruota: V. Geležauskas — N. Vilnios „Žalgirio" staklių fabriko liejimo cecho viršininkas, į fabriką atėjęs 1946 m. iš amatų mokyklos ir dėl „gero" politiniai-masinio darbo tiesiai paskirstas viršininku; Angelė Vaitėnaitė — pieninės stachanovininkė, gimusi 1923 m. Į Kauno srities dep. tarybą kandidatais užregistruota: komunistas prof. Kazys Grybauskas, g. 1886 m., Botanikos sodo Fredoje vedėjas ir komunistas V. Morkūnas, Vilkaviškio rajono KP(b) komiteto sekretorius.

Visi okup. Lietuvos sustambintieji kolchozai į apylinkių deputatų tarybas kandidatais pasiūlė komunistų organizacijų parinktus vietinius komunistus. Pav. „Lenino Keliu" kolchozas Mažeikių rajone į Krakių apylinkės deputatų tarybą siūlo savo pirm. komunistą Mykolą Gelčauską; „Čepajevo" kolchozas Zarasų rajone į Bachmatų apylinkės deputatų tarybą siūlo savo pirm. rusą Gerasim Deviatnikov, kuris prieš tai buvo tos apylinkės tarybos pirmininkas. Be jo, dar siūlomi kiti kolchoznikai — Griščenko, Savčenko, Ovčinikov. Iš kandidatų pavardžių galima spręsti, kad kolchozo netik pavadinimas rusiškas, bet ir gyventojai rusai. „Stalino keliu" kolchozas Šiaulių rajone į Šapnagių apylinkės deputatų tarybą pasiūlė apylinkės pirm. Bronę Didžienę, sekretorę Adolfiną Abramavičiūtę, gyvulininkystės fermos vedėją Adolfą Andrijaitį, kolchoznikus: Barborą Bičkienę, Juliją Lukošaitytę, Praną Bartkų ir Albiną Miškinį.

PALIAUPSINUS NEKENKIA NUGERTI

Lapkričio 19 d. pavergtoje Lietuvoje okupantai šventė sovietinės artilerijos dieną. Tąja proga visoje Lietuvoje buvo bolševikų suruošti „iškilmingi susirinkimai" su pritaikintais okupantų pareigūnų pranešimais, liaupsinančiais Sovietų Sąjungą su didžiąja rusų tauta ir tėvu Stalinu iš krašto. Vilniuje, karininkų namuose įvykusiame susirinkime, buvo susirinkusi visa bolševikiškoji viršūnėlė. Vilniaus įgūlos viršininkas ir Aukščiausios Tarybos deputatas artil. general.-majoras Ivan Žiburkus paskaitė paskaitą apie Sovietų artileriją. Anot jo, caristinėje Rusijoje artilerija visu šimtmečiu anksčiau buvusi įkurta, kaip Vakarų Europoje, atsieit, ir čia rusai yra pirmieji išradėjai. Jis pasigyrė, kad 1944 metais sovietinė artilerija Šiaulių rajone savaitės bėgyje sunaikino 414 vokiečių tankų.

1.543 „lietuvių", pasižymėjusių „išvadavimo" kovose, buvo apdovanota ordinais ir medaliais. Jų tarpe j. lt. Užpalis, seržantas Šuras, eilinis Cindelis, karininkai — Petronis, Gaižutis, Chochlov ir kiti panašūs į Chochlovą. Aišku, kad dabar už visus pasisekimus ir už artilerijos „išradimą XVIa". reikia būti dėkingiems genialiajam Stalinui. Ta proga jam pasiųstas padėkos laiškas, o po susirinkimo „nugerta" tiek, kol pusė dalyvių po stalu „nukeliavo".

KLAIPĖDOS SRITIES KOLCHOZAI

Pagal bolševikų administracinį Lietuvos padalinimą, Klaipėdos sritis apima Kretingos, Skuodo, Mažeikių, Telšių, Klaipėdos, Šilutės, Rietavo, Pagėgių, Skaudvilės, Priekulės, Salantų, Sedos, Varnių, Tauragės, Plungės ir Šilalės rajonus. Buvusis Kkaipėdos kraštas stipriai kolonizuotas. Veik visi atsakingi partijos ir administracijos pareigūnai yra rusai. Jų daugiausia ir Klaipėdos uoste kaip jūrininkų ar krovikų. Klaipėda labiau rusiška nei lietuviška. Eilėje mokyklų dėstoma rusų kalba.

500 sustambintų kolchozų. Klaipėdos apylinkėse jau nuo karo pabaigos pradėti steigti kolchozai. Todėl čia ir jų stambinimas toliausiai pažengęs. „Tiesos" daviniais (1950.9.7.) čia jau sustambinta 500 kolchozų. Laikraštis nurodo, kad „Tačiau Klaipėdos srityje dar yra rajonų, kaip Salantų, Plungės ir eilė kitų, kurių partiniai ir tarybiniai vadovai reikiamai neįvertino politinio — masinio darbo reikšmės, konkrečiai nevadovauja kolūkių stambinimui ir grūdų paruošoms, nedirba su aktyvu, neturi glaudžių ryšių su masėmis". Iš kitų davinių matyti, kad kolchozų stambinimas ir čia sunkiai vyksta. Spauda dėl to kaltina agitatorius...

KNYGOMS LENTYNA — BURŽUAZINIS PRIETARAS

Vilniaus Universiteto Teisių mokslų fakulteto studente Z. Budrytė nusiskundžia, kad visame Vilniuje negalėjusi nusipirkti ar užsakyti spintelės ar lentynos knygoms susidėti. Buvo nuvykusi į miesto pramonės kombinato stalių dirbtuvę Žydų g-vėje Nr. 10, kur jai pasakę, kad priimami tiktai stambūs užsakymai, kurie ateina, dažniausiai, iš Maskvos; nuvykusi į dirbtuvės Didžioje gvėje Nr. 39, iš direktoriaus Kaco išgirdo, kad nėra žaliavų. Buvo nuvykusi ir į „Lignum" Vingių g-vėje bei „Beržo" dirbtuvės Marijos Melnikaitės g-vėje, kur direktorius Šmakov net neišklausė jos prašymo. Galų gale kreipėsi į miesto pramonės kombinato vyr. inžinierį rusą Kriško. Pastarasis pripažino, kad tos rūšies prekių po karo nėra Vilniaus parduotuvėse ir patarė jai knygas laikyti ne ant grindų, bet sudėti ant lango, kaip jis pats daro ir kaip priprasta daryti visoje Sovietų Sąjungoje. Dėl to nėra ko buržuazinių prietarų vaikyti. Senoji rusų patarlė juk sako — „naplevat na krovat, i na polu možna spat" (spiauti į lovą, galima ir ant grindų miegoti).

RUSAI SPEKULIACIJĄ PALAIKO

Nežiūrint griežtų bausmių okupuotoje Lietuvoje spekuliacija vis dar plačiai yra paplitusi. Ja verčiasi patys okupantai ar šimtmetinę praktiką prekyboje turį — žydai. Nesenai, Utenos rajone Invalidų kooperacijos „Frontininko" artėlės visa vadovybė už spekuliaciją ir išeikvojimus atsidūrė kalėjime. Buhalteris S. Svidinski's nuteistas 20 metų kalėjimo, tiekimo agentas A. Gromov — 10 metų kalėjimo, gamybos vedėjas — V. Jolkin — penkiems metams, vyr. buhalteris K. Bileišis, mažiausia spekuliavęs, tik trims. Artelės pirmininkas, iš Rusijos į Lietuvą atsibastęs rusas Koršunov, kaip reikėjo laukti, nuo teismo pasislėpė „plačiojoje tėvynėje".

Kiek anksčiau Vilniaus „Utilizacijos" artėlėj buvo panašūs dalykai. Artelės pirmininkas Siterman buvo nubaustas trims metams kalėjimo, supirkinėtojas M. Jodelevičius — penkiems, šoferis Duberštein 10 metų kalėjimo, kiti artelės valdybos nariai įvairiam laikui pataisos namų (vergų stovyklų).

KAS RUSIŠKA-OKUPANTAMS GERAI

Vilniaus dramos teatre pastatyta žinomo rusų dramaturgo Ostrovskio drama „Audra". Režisavo rusas S. Maliavin. Dėl to, kad burliokas režisavo, „buržuazinė drama" idėjiniu atžvilgiu atatiko bolševikų reikalavimams, išskyrus Jankaus dekoracijas, kurios, aišku, taipgi atitiktų bolševikinei ideologijai, jei būtų buvę kokio Ivanovo, bet ne Jankaus suprojektuotos.

Premjeroje dalyvavo aktoriai: Ona Juodytė, J. Rudzinskas, J. Kavaliauskas, A. Radzevičius, Monika Mironaitė ir Galina Jackevičiūtė-Preikšienė. Labiausiai giriama yra Galinos Jackevičiūtė vaidyba kaip Stalino premjeros laureatės, Mironaitė vis dar neįstengia bolševikams pilnai įsiteikti ir todėl jos vaidyba tebepeikiama.

ŽVĖRYNAS TIES KAUNU

Okup. Lietuvos Mokslų Akademijos Biologijos Institutas įrengė zoofermą netoli Kauno, Neries ir Nevėžio santakoje. 180 ha iš trijų pusių supa 250 ha Kamšos miškelis, kuris esąs paverstas įvairių žvėrių rezervatu. Pradžią zoofermai davęs prof. Tadas Ivanauskas, kuris 1930 metais turėjo privačią lapių fermą, kuri, bolševikams atėjus, buvo nacionalizuota. Zoofermai vadovauja Biologijos Instituto direkt. M. Valius, prof. Tadas Ivanauskas, o nuo 1948 metų dar ir zootechnikai Vl. Zubovas ir A. Mockus.

TENISININKŲ LAIMĖJIMAI

Neseniai Maskvoje pasibaigė SSSR stipriausių stalo tenisininkų turnyras. Visas pirmas vietas laimėjo Lietuvos, dar senų laikų tenisinkai.

I vyrų vietą laimėjo V. Variakojis, III — Dzindzeliauskas.

I moterų vietą laimėjo O. Žilevičiutė. Moterų dvejete — I vietą laimėjo Žilevičiutė — Balaišienė; Mišrias — I vietą laimėjo Balaišienė-Variakojis, II vietą — Žilevičiutė-Dzindzeliauskas.

BACHAROV TEISIA LIETUVIUS

Badaujantieji lietuviai seka „brolišką respublikų" kolchozininkų pėdomis. Darbo žmonių, ypač kolchozininkų, gyvenimas okupuotoje Lietuvoje diena dienon blogėja. Kai 95 procentus jų uždarbio paima valstybė rekvizicijų tvarka, kolchozininkams vis sunkiau su maistu, nes visos atsargos iš tų laikų, kai dar nebuvo kolchozų, arba pasibaigė, arba buvo atimtos. Todėl vis labiau biednėja Lietuvos žmonės ir vis daugiau Sov. S-gos kolchozininkų pavyzdžiu pradeda savintis kolchozų vadinamą visuomenės turtą. Neretai nužmogintas Lietuvos žmogus pasiima iš kolchozo ir savo paties kolchozo nusavintą gyvulį ar daiktą. Kitas parsineša kiek pašaro iš kolchozo savo paties smulkiam gyvuliui, kurį kolchozas dar leidžia asmeniškai turėti. Rodos, tai menki dalykai, tačiau lietuvis gyvena nebe savam krašte. Jei to nepamato kaimynas, neįskundžią, jei nepamato, ar apsimeta nematąs kolchozo vadovas, tai vistiek nuo partijos akies pasislėpti negali. Ypač šnipinėja komjaunuoliai ir pionieriai. Jų daviniai suplaukia į NKVD įstaigą, iš kur patenka pas vyriausią okupuotos Lietuvos prokurorą, kuriuo yra II-sios klasės valstybinis justicijos patarėjas G. Bacharov. „Tiesoj", per radiją, ar kitu būdu jis nuolat ragina didinti „bolševikinį budrumą", „socialistinės nuosavybės grobstytojus" atiduoti teismui.

KALĖDOS — GILESNĖS PRASMĖS ŠVENTĖ

50-tieji metai slenka prie galo. Į širdį beldžiasi Kalėdos. Į širdį, nes dabartinėje mūsų be tėvynės esančių būklėje, kiekvienos didesnės šventės smarkiai veikia mūsų jausmus. Ypač šiemet, taip gausiai iškritęs sniegas, kelia dar didesnį tėvynės pasiilgimą. Stipriai skverbiasi į atmintį mūsų kaimo Kalėdų rytas, kada iš miestų miestelių, kas tik galėjo, vykdavo į kaimus pas tėvus ar gimines, kad galėtų kartu su jais sėsti prie Kūčių stalo, o rytą — anksti traukti į šviesomis žėrinčią šv. Mišių Kalėdinių Rorotų išklausyti.

Kaip miestas, taip ir kaimas Kalėdų metu prisimena savo artimiausius. Kalėdos — šeimos saitų sustiprinimo laikas; tai vaikų dienos.

Džiaugėsi žmonės, kai vakarinė žvaigždė paskelbdavo, jog Kristus jau gimęs ir galima buvo sėsti prie Kūčių stalo. Lauždami plotkeles, pradėdavo vakarienę. Tie, kurie neturėjo giminių, Kalėdų metu giliau atjausdavo savo vienišumą. Tačiau pastaruoju metu Lietuvoje buvo susidariusi tradicija tokius vienišus kviesti į šeimas arba ruošti bendras Kūčias.

Gaila, kad tas pirmykštis Kalėdų pobūdis jau gerokai pakito. Religinės Kalėdos mūsų protėvių, kaip ir užmirštos. Tuo tarpu jokia kita metinė šventė nėra taip, kaip Kalėdos susieta su iš širdies trykštančiu religiniu atgimimu.

Šiais laikais Kalėdų Šventės tapo paprastu pasilinksminimu ir pasisvečiavimu. Vaikai jau retai kur įtraukiami į šventės ruošimo darbus.

Anksčiau būdavo vaikai dirbdavo eglutės papuošalus, lipdydavo Betliejaus prakartėlę, žaislus ir dovanas. Motinos ir auklės aiškindavo jiems apie Kūdikėlį Jezų, apie Tris Karalius ir t.t. Tuo būdu buvo vaikams diegiama mintis, kad Kalėdos yra ne vien pasilinksminimo ir dovanų dalinimo laikas, bet ir vidinis sielos atnaujinimas.

Tai tiek apie praeitį. Ką gi mes turime daryti, kai esame išblaškyti po visą pasaulį, netekę tėviškės, Tėvynės? Ar galime bent kiek išlaikyti mūsų senąsias tradicijas? — Kodėl ne? Net ir šie, sunkieji 1950, metai turėtų atnaujinti senas tradicijas ir padėti prisiminti senąją Kalėdų Švenčių prasmę ir turinį. Jau turime apščiai šeimų, kurios yra įsikūrusios savo namuose. Gal būt ne viena jų laikysis šio krašto papročių, kur civilizacija palietė net parpasčiausią eglutę. Namie darytieji papuošalai užleidžia vietą pirktiniams, o vaškinės žvakutės — šaltoms elektros lemputėms. Pasikeičiama krautuvėje pirktomis dovanomis. Tikiu, kad tokiu tuo būdu tradiciją palaikančių šeimų bus nedaug, o dar mažiau tokių, kurios Kalėdas pradės švęsti karčiamoje.

Reiktų nesibodėti vaikams išaiškinti, kad Kalėdos yra tradicinis kelias švęsti Kristaus Gimimą; gera būtų į Kalėdų ruošą įtraukti net mažiausius šeimos narius; pasistengti sudaryti sąlygas, kad vaikai patys galėtų pirkti, padirbdinti ir supakuoti kitiems šeimos nariams dovanas. Skirti Kalėdų Dieną tiktai savo šeimai. Buvo graži sena tradicija kviesti prie Kūčių stalo pirmą pasitaikiusį pavargėlį — pakeleivį. Mes dabar, dėl esamų gyvenimo sąlygų, tai padaryti negalime, bet jei dabar negalime parsikviesti tokio pavargėlio į savo namus, tai ar negalima būtų bent iš tolo aplankyti tokius pavargėlius jų pačių buveinėse, o pav. yra mūsų tautiečių dar gana daug Vokietijoje vargstančių (neminiu tų, kurie kenčia už geležinės uždangos, nes jie mums neprieinami). Tad, pagal, mielaširdingumo tradiciją, tie, kurie išsigalime prisiminkime juos ir pasiųskime jiems, jei ne po mažą dovanėlę, tai bent laiškelį su plotkele ir keliais žodžiais.

O. Kairiūkštienė

Dėmesio! Kišeninis kalendorius kainuoja tik 1/2, 34 pusl., gražaus formato. Platintojams 10% nuolaida. Kreiptis: B. Balys, 24, Reginald St., Bradford, Yorks.

Sekmadienio RIMČIAI

KALĖDŲ SOCIOLOGIJA

Mūsų laikai yra nusivylę žmogumi. Jie norėjo jį iškelti į „viršžmogio" sostą ir padaryti Dievo pakaitu. Nuo šio sosto šiandien žmogus jau griūva į nebūties bedugnę. Pats Hegelio ir Nitsches filosofijos tęsėjas prancūzas Sartre šiandien jau prieina tokios pesimistiškos išvados: „Žmogiškoji tikrovė visų pirma yra savęs paneigimas" („L'etre et le neant", psl. 132). Tą savęs paneigimą patvirtina žiauri gyvenimo tikrovė artimuose ir tolimuose Rytuose, kur, kolektyvo pavergtas ir karo medžiaga paverstas, beprotiškai naikinamas žmogus ...

Iš kur toks nesuprantamas gyvūnas? — su kartumu žmogaus lūpos kartoja šv. Augustino klausimą. Iš kur toji, kančios likimui pasmerkta, būtybė, kuri, kažkada priešistoriniais laikais išstumta į gyvenimą, nesulaikomai skuba į pražūtį? Kas toji, nerimo kankinama ir nuodėmės apsunkinta būtis, kuri gyvuliui pavydi ramybės ir „nekaltumo"?

Kalėdų šviesoje šis pesimizmas išnyksta kaip rūkas sulės atokaitoj. Švęsti Kalėdas tai reiškia žmogaus veide įžvelgti aukštesnio gyvenimo atspindį. Tai reiškia drauge su šv. Augustinu atsakyti: „Iš kur kitur galėtų būti ta, paslapčių pilna būtybė, jei ne iš Tavęs, o Dieve!"

„Pradžioje buvo Žodis ... Tas Žodis įsikūnyjo ir gyveno tarp mūsų"(Jon. 1) Dievas tapo žmogumi! Jis galėjo tapti žmogumi, nes žmogus nėra absoliučiai nevertas šio išaukštinimo; žmogaus prigimtis nėra tiek žema, kad į ją negalėtų nusileisti Dievas.

Nors žmogus, nujausdamas savo menkystę, norėtų kalbėti su Evangelijos šimtininku: „Viešpatie, aš nevertas, kad Tu pats ateitum po mano stogu. Ar man išgelbėti nepakaktų vien Tavo žodžio?" Bet ne! Jis ateina pats. Ateina ne kaip pašalinis stebėtojas, bet kaip vienas žmonių. Ateina kaip nekaltas aukos avinėlis savo klusnumu ir savo kančia gelbėti neklusnaus ir kančios bijančio žmogaus. Taip rimtai jis vertina nupuolusio žmogaus problėmą... Tas, kuris tik vienas be apgaulės galėjo ištarti: „Aš ir Tėvas esame viena", vadina save „Žmogaus Sūnumi" ir visu savo gyvenimu patvirtina: „Aš ir žmogus esame viena".

O, nesuvokiama paslaptis! Dievas tampa žmogaus broliu. Žmogus jau nėra vienišas klajūnas. Vietoj senojo, po gyvenimo našta palinkusio, vergo užgimė naujas, Dievo veido šviesa paženklintas, žmogus.

Kalėdų paslaptis — tai pasakos priešingumas! Būtų pasakiška, jei Dievas, tarsi burtininkas, magiška lazdele paliestų pasaulio ir žmogaus širdies griuvėsius, ir iš jų staiga iškiltų nauja būtis. Tapdamas žmogumi, Dievas nori žmogų gelbėti žmogišku būdu. Jis pats prisiima silpno žmogaus dalią, užgimsta šventoj vargšų benamių šeimoj ir sunkaus gyvenimo sau nepalengvina nė vienu stebūklu. Dievas, tapęs žmogaus broliu, praeina nuo pradžios iki galo akmenuotu, sunkaus gyvenimo keliu ... To negalėtų būti, jei Dievas nerastų žmoguje savo paveikslo ir panašumo.

Šventoj Kalėdų paslapty žmogus naujoj šviesoj pamato ne tik save, bet ir savo brolius. Dievas, tapęs visų žmonių broliu, pirmasis, kuris, egoizmo suskaldytam ir neapykanta degančiam pasauliui išdrįso paskelbti: „Jūs visi esate broliai". (Mat. 23,8). Tai stebuklingoji Kalėdų sociologija! Tik ant šio žmonių tarpusavio meilės ir broliškumo pagrindo gali išaugti organiškai sujungta žmonių bendruomenė, tik ant jo yra galima demokratija.

„Aš esu tu — kiekviename vandens laše yra tas pats vandenyno vanduo — kiekvienoje liepsnelėje yra ta pati ugis, kuri dega saulėje — kiekviename žmoguje yra tas pats Žmogaus Sūnus" (Merežkowsky).

Jei ši mintis gaivintų žmonių santykius, žmogus nustebtų pamatęs, kaip nesunkiai išsprendžiamos painiausios teisingumo bei taikos problemos, kurios anksčiau atrodė neišsprendžiamos.

„Žmonės, tie Dievo vaikai, tikrumoje turėtų sunaikinti vienas kitą ir patys save — sako Dostojevskis — jei jie nepažintų vieno visų Tėvo danguje ir Dievo, tapusio žmogumi — Kristaus, kuris juos visus jungia į brolišką vienybę".

Šiuo tvirtinimu būtų galima netikėti, jei gyvenimas jau šimtus kartų jo nebūtų skaudžiai įrodęs.

Švęsti Kalėdas tai reiškia rasti kelią į Dievą ir kelią į žmogų, atnaujinti tikėjimą į Dievą ir tikėjimą į žmogų! Tai reiškia pasekti pasirodžiusią Kalėdų žvaigždę, kol ji sustos virš namų. Tie namai — bažnyčia, maldos namai. Juose žmogus ras įsikūnijusį Dievą, ras Dievo įkvėptą Žodį, ras šventąją Duoną ir ras savo brolius ... Visa tai yra taip žmogiška, bet drauge taip pilna Dievo.

V. K-as

Mieluosius spaudos platintojus ir skaitytojus sveikinu Šv. Kalėdų šventėmis ir Naujais Metais. Gaivinkit savo dienas lietuvišku žodžiu ištisus metus. Jis priartins Laisvės Rytą. Lietuva vėl kelsis. Linkiu visiems linksmų švenčių ir laimingų N. Metų.

B. Balys (Brazdžionis)

„Lietuvių Dienų", „Tėviškės Žiburių", „Nemuno", „Dirvos" atstovas D. Britanijoj

KOMUNIZMAS ŽALOJA TAUTOS DVASIA

Dabartinėje kovos ir pasipriešinimo nuotaikoje komunizmo įtakos tautai klausimas yra išsprendžiamas labai paprastai: laisvė, manoma, sugriaus komunistinę santvarką, panaikins visus jos pėdsakus, ir naujas gyvenimas prasidės nuo seno įprastąja vaga.

Iš tikrųjų, kultūriniai posūkiai yra daug painesni. Marksizmas giliai paženklino visą Europą ir dar giliau anapus uždangos esančias tautas. Bešališkų stebėtojų tvirtinimu, rytų Vokietijoje subrendusi karta rodo pakankamą atsparumą komunizmui, bet jaunoji komunizmą priima gausiu saiku. Mūsų krašte toji įtaka yra daug stipresnė.

Jos stiprumas priklauso pirmiausia to, kad ji užklupo lietuvių tautą staigaus persidirbimo metu. Senoji lietuvių kultūra buvo statiška ir kontempliatyvi. Ji pasižymėjo nejudančiu išorinio gyvenimo pavidalu. Tas medžiaginis gyvenimas maža priklausė žmogaus ir lėtai kito. Augdamas savo kaime, žmogus priimdavo paveldėjimo būdu verslą, pasaulėžvalgą, papročius: jis buvo įspraudžiamas į griežtus, siaurus rėmus. Bet tokia, žmogų iš paviršiaus pajungianti visuomeninė santvarka, jam palieka pilną vidinę laisvę, kylančią iš gyvenimo pastovumo ir kiekvieno bendruomenės nario siekių ribotumo. Vergiška nuotaika atsiranda žmogaus dvasioje kartu su jo norų didėjimu, sutinkančiu negalėjimą juos patenkinti. Dvasinis lietuvių gyvenimas, kaip rodo tautosaka ir tautodailė, nors taip maža teištirtas, buvo baudžiavos laikais turtingas. Tas laikotarpis būtų vertas gilių studijų.

Pirmas mėginimas išeiti iš to statiško ir kontempliatyvaus gyvenimo prasideda „Aušros" metu. Lietuviškasis romantizmas reiškė nusikreipimą nuo slėgiančios rusiškos dabarties į didžiąją praeitį ir į Vakarų racionalizmą, pakeičiant nusižeminimo komplekso priežastį: slavėjimas bandomas pakeisti vakarėjimu. Su „Varpu" ir vėliau silpnėja senovės meilė, niekad pilnai neišnykdama ir stiprėja troškimas ieškoti išganymo racionalizme.

Nepriklausomybės metais tas tautos persilaužimas tampa dar smarkesnis. Racionalistinis gyvenimo supratimas, nuspalvintas rusiškų universitetų mėgiamu karksistiniu materializmu, tampa ne kelių šimtų inteligentų svajonė, bet tikrovė, prieinama didelei tautos daliai. Pasaulis pagal tą gyvenimo supratimą yra apsprendžiamas euklidine geometrija, žmogus savo svorio kilogramais bei savo matuojamomis psichinėmis apraiškomis, santykiai tarp žmonių nustatomi mainų sistema. Racionalistinis pasaulis yra mažas ir aiškus. Ne veltui šimtmetis, kuriame įsigalėjo toji filosofija, vadinosi šviesos amžiumi.

Bet žmogui buvo ankšta tame euklidiniame pasaulyje ir savo kūne, dažnai nesveriančiame nė šimto kilogramų. Kartu su šviesa jame kilo šiek tiek chaotiškas noras plėsti savo asmenybę, augti, didėti, žengti į priekį, nors nežinia kuria kryptimi. Šviesos amžius yra kartu ir progreso amžius. Įvestos į kasdieninį gyvenimą šios idėjos yra žinomos Vakarų miesčioniškumo pavidalu. Paprastas žmogus progresą supranta ne kaip išorinio pasaulio apvaldymą ir visuomeninės santvarkos tobulinimą, bet palengvinimą savo asmeninius reikalavimus patenkinti, dalykų esmės pakeitimą jų naudingumu.

Tarpkariniu laiku tautos akiratis, atrodo, paplatėjo. Daug žmonių perėjo per mokyklas. Po pietų, visa šviesuomenė galėjo domėtis pasauliu, skaitydama mažiau varginančias laikraščių skiltis, klausydama radiją, kalbėdama telefonu, žiūrėdama filmų. Visų tų kultūrinių priemonių buvo maža mūsų krašte, palyginus su senųjų kraštų miestais, bet nežmoniškai daug, atsimenant 1914 ar 1883 metų Lietuvą. Lietuvio dėmesį patraukė daugelis dalykų, maža kas jį pririšo. Žmogaus suišorėjimas, sulėkštėjimas yra tiesioginės miesčioniškos pažangos ir kultūros pasėkos.

Komunistinės santvarkos įvedimas Lietuvoje buvo dar vienas staigus kultūrinis posūkis. Komunizme, kurį rusai primetė mūsų tautai, yra maža mums nepažįstamų dalykų. Jo pagrinde yra tas pats racionalizmas su visomis jo logiškomis pasėkomis. Komunistinė santvarka siūlosi vesti žmoniją į pažangą, — visiems racionalistams brangus žodis, — ištraukiant iš jo visą galimą naudą. Pagrindinis jos pažymis yra domėjimasis žmogaus veikimo sekmingumu; šis bruožas irgi yra būdingas visai Vakarų civilizacijai. Rusai mums primetė tiktai didesnį žmogaus nuasmeninimą, atskirą asmenį pakeičiant minios vienetu. Nuosekli to reiškinio pasėka yra prievartos įvedimas į pažangos vyksmą: žmogus yra verčiamas būti pažangus prieš savo valią. Šia kryptimi mes ėjome, sekdami Vakarus, natūraliu būdu. Rusai pagreitino šį tautos dvasios kitimą pagal savo aistringą jiems neprieinamos logikos vaikymąsi.

Pažangos ir sėkmingumo ieškojime glūdi visa dabartinė Lietuvoje įvesta santvarka. Tauta yra puolama iš ideologinės pusės, ją auklėjant tūkstančiams agitatorių, propagandistų, politinių mokyklų, marksistinių kursų. Bet ta ideologija yra sujungta su darbo sėkmingumo ieškojimu: stachanovizmas, soclenktynės, žemės ūkio ir pramonės racionalizavimas, standartizavimas. Laikydamas žmogų tiktai priemone tam tikram tikslui, norėdamas ištraukti iš jo juo didžiausią naudą, komunizmas stengiasi jį kreipti sėkmingumo pusėn tiek dvasiniu tiek medžiaginiu atžvilgiu: jis, propagandos ir auklėjimo būdu, suprastina žmogaus vidinį gyvenimą, pašalindamas iš jo visa, kas yra nereikalinga jo darbo našumui pakelti, darbo, prie kurio jis yra pristatomas tapęs minios vienetu. Net ir neperauklėjamas žmogus yra „ne žudomas, bet naikinamas", ištraukiant iš jo visą darbo jėgą.

Taigi nenuostabu, kad Lietuvoje lygiai kreipiamas dėmesys į agitkolektyvus, agitpunktus, agitacines mokyklas, kaip ir į udarnikų, stachanovų gaminimą, darbo brigadų organizavimą. Kolchozus ir miestus užplūsta įsakymai paspartinti „politinį masių darbą", bet kartu ir pagreitinti javų sėją, valymą, pristatymą į „gatovpunktus".

Kartu komunizmas mėgina sukelti darbo mistiką, nuolat stengdamasis įtikinti žmogų, kad pasaulis gali būti apverčiamas aukštyn kojomis. Soclenktynės palaiko darbo įkarštį. Spauda, radijas, agitatoriai nuolat kalba apie milžiniškus, negirdėtus darbus Dnieprostrojoj, Magnitogorske, prie Volgos ir Kaspijos.

Tas noras sukelti veiklos įkarštį pereina į didybės maniją ir — antras svarbus komunizmo bruožas — pasibaigia bėgimu iš tikrovės. Tesidomėdamas tiktai medžiaga, marksizmas galų gale numedžiagina pačius daiktus.

Tikrovė pradeda išnykti jau pačiame perdėjime, saiko neturėjime. Seniai jau patys komunizmo vadai pastebėjo, kad milžiniškos dirbtuvės ir milžiniški sovchozai yra neekonomiški. Juose gamyba brangesnė, negu vidutiniško dydžio įmonėse ir ūkiuose, bet tas gamybos organizavimo metodas yra nekeičiamas ne vien dėl politinių sumetimų.

Toks pat tikrovės vengimas matyti aukščiausiojo laipsnio pamėgime: „kultūringiausia, laisviausia pasaulio tauta, galingiausia armija". Noras sugriebti tikrovę, pasibaigia jos panaikinimu, pasiliekant žodžiuose, deklamavime. Tikrasis daiktų vardas pakeičiamas kitu, išpūstu, neturinčiu ryšio su tikrove: Stalinas tampa „didysis tautos tėvas", jo komunizmo istorija vadinama „genialiuoju veikalu", stachanovizmas gauna „taikos sargyboje" vardą, konstitucija, pakeisdama savo tikslą ir prigimtį, ima „šviesti saule".

Tie visi reiškiniai nėra grynai propagandos dalykas. Jie rodo naujos dvasios žmogaus, naujo pasaulio suvokimo susipavidalinimą. Griežtai į išorę nukrypęs žmogus, domėdamasis tiktai medžiaga ir darbo našumu, jame auklėjimo būdu panaikinus visa tai, kas liečia ne medžiagą ir ne darbo našumą, praranda sąsają su tikrove, su ta pačia medžiaga.

Komunizmo įtaka lietuvių likimui, neapsiriboja tautos žudymu ir trėmimu. Net ir savo krašte pasilikusioje tautos dalyje jis nutraukė jos ryšį su praeitimi, uždarydamas žmones į nuolat didinamus kolchozus ir fabrikus, kur nė vienas jų neturės minties savo laisvam asmeniniam gyvenimui, po aktyvistų akimis. Subrendusioje kartoje, galės išlikti senosios kultūros ir moralės prisiminimas, kurio ji neperduos jaunajai, augančiai tarp agitatorių ir politinių mokyklų kartai.

Visiems teko pastebėti, kaip yra sunku rasti bendrą kalbą su jaunesniąja rusų karta, nors ir gerai pažįstant senąją, matytą prieš Didįjį karą.

Kalbant apie tautos ateitį, šis reiškinys yra atsimintinas pirmoje eilėje. Sunaikintas turtas, visad buvęs menkas Lietuvoje, gali būti atstatytas tvarkingu darbu, per kelis metus. Tautos žudymas yra nežmoniškas, baisus dalykas, bet gaji tauta padidėja du kartu per dvidešimt penkis metus, net greičiau, kaip rodo Kanados

Prieš 20 metų pradėjęs tyrinėti lietuvių liaudies muzikos instrumentus, susidariau savotišką išvadą: pasirodo, jog lietuvių įvairių įvairiausių rūšių muzikos instrumentų buvo vartojama nemažiau kaip 26 rūšys. Sunku surasti kitą tautą, kuri, šalia šimtų tūkstančių įvairiausių liaudies dainų, pasakų, padavimų, muzikos garsams išreikšti turėtų tiek daug ir įvairių muzikos instrumentų.

Iš buvusių mano rinkinyje (apie 300 įvairių egz.) galima buvo nustatyti 3 pagrindines grupes: styginių (kanklės, boselis su pūsle, „manikarka" ir kt.), pučiamųjų (ragai, birbynės, lumzdis, skudučiai, trimitai ir kt.) ir mušamieji (būgnai, būgneliai barškynės, tarškynės, lentos ir kt.)

Tiesa, nevisi jie yra grynai lietuvių išgalvoti, jų tarpe nemažai yra užneštų iš kitur, pvz., cimbolai, „Labanorų dūda", katilai, psaltirionas ir kt., bet jie visi yra lietuvių liaudies garsų pasaulyje žinomi, vieni tobulinami, kiti atmetami, o dar kiti net gerokai išvystomi. Žinių apie šiuos instrumentus užtinkame tautosakoje: pasakose, dainose ir kt.

Dėl vietos stokos šiuo kartu nėra galimybės kiek plačiau apie juos pakalbėti. Apsistosiu tuo tarpu prie kanklių, skudučių ir trimitų.

Kanklių amžius siekia tų laikų, kada lietuvių tauta pradėjo savarankiškai reikšti savo mintis. Susitikdami su dar miglotų pradų mūsų tautos kultūros istorijos užuomazga, jau susitinkame ir su kanklėmis. Mitologijos ir stabmeldystės laikotarpyje susitinkame su deive Ragiene, kuri kanklininkus globoja. Kai degindavo aukas stabams, kanklės dalyvaudavo kai kurių švenčių ar aukojant aukas kaip būtinybė. Kanklės buvo tiek į lietuvio sielą giliai įsėdusios, jog net ir jas gaminant buvo prisilaikoma savotiškų ceremonijų, jei buvo norima, kad kanklių balsas būtų skardus, gyvas, kalbąs į klausytojų sielą.

Kanklės buvo gerbiamos ir laikomos tokiu padaru, su kuriuo galima buvo pasikalbėti, kaip su gyvu. Todėl suprantama, kodėl kanklėmis kankliuodavo tam tikri žyniai ir, keliaudami iš namų iki namų, nuo vienos pilies iki kitos, nupasakodami garsius praeities įvykius, savo didvyrių karžygiškumą, lemdami karų žygiuose pasisekimus ar nelaimes kraštui. Visa tai buvo daroma kanklių garsams palydint.

Iki Liublino Unijos visi Lietuvos kunigaikščiai savo pilyse ir karo lauke turėdavo kanklininkų. Yra žinomas net tikras istorinis atsitikimas, kuomet Ulrichas von Jungingen dainiui — kanklininkui Rikseliui už lietuviškai dainuotas heroiškas dainas įteikė, kaip padėką riešutų kevalų lėkštę pažeminimo ženklui. Yra žinoma, kad mūsų kanklininkai nekliudomai su kanklėm keliaudavo visur ir niekas, net svetimtaučiai, nedrįsdavo jų paliesti.

Liublino Unija uždarė duris kanklininkams, nes stipriau įsiveržė svetimi papročiai ir palaipsniui iš didikų pilių stūmė lietuvių kalbą drauge prancūzų pavyzdys. Dvasiniu atžvilgiu palaužtai tautai pagyti reikia daugelio kartų: tautų ligos tęsiasi ilgai.

A. Ribokas

Linksmų Šventų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų linki lietuviams jūrininkams.

Antanas Keblys,
Liet. Jūrininkų S-gos
Anglijos skyr. pirm.

HENRY DE CHAMBON

Visos Europos prislėgtosios ir už laisvę kovojančios tautos rado H. de Chambon'o asmenyje draugą ir gynėją. Ano karo metu, jis garsino Prancūzijoje įvairių Kaukazo, Balkanų tautų vardą ir užtarė jų teises, jis karštai gynė Ukrainą. Daugiausia meilės yra parodęs visoms keturioms Baltijos krantų tautoms. Apie jas yra daug kalbėjęs spaudoj, joms visoms yra paskyręs po išsamų veikalą. Bet jo ypatingai pamiltas kraštas yra Lietuva. Mūsų kraštu jis yra domėjęsis, už jį kovojęs per visą savo ilgą gyvenimą. Sekant jo politinę veiklą, nuolat susiduriame su Lietuva.

H. DE CHAMBON'O ASMENYBĖ IR VEIKLA

Jis gimė 1871 metais sausio 22 d. Cadours miestelyje, Haute-Garonne departamente. Toje apylinkėje prabėgo visa jo jaunystė: Soreze, Tarno departamente jis lankė domininkonų laikomą mokyklą ir vėliau Tulūzoje teisių fakultetą. Į Paryžių atvyko jau būdamas 32 metų amžiaus: taigi subrendęs žmogus, nebegalįs savo gimtosios apylinkės užmiršti, nė pritapti prie didmiesčio gyvenimo. Galbūt, tas prisirišimas prie savo gimtinės padėjo jam ir kituose žmonėse gimtojo krašto meilę suprasti.

Paryžiuje, pirmiausia jis ėmėsi žurnalistikos ir pradėjo bendradarbiauti Clemenceau vedamojoje „La Justice". Po vienuolikos metų žurnalistinio darbo, jis įsteigė, 1904 metais, dvisavaitinį „Revue parlementaire" ir jį redagavo iki šio laiko, nuolat joj gindamas Lietuvos reikalus.

Lietuvą jam teko pažinti jau jaunystėj: H. de Chambon'as domisi viso pasaulio tautomis, jų istorija, kaip galima spręsti ir iš minėtame savaitraštyje dedamų straipsnių ir informacijų. Ano karo metu jam teko pereiti iš žurnalistinės politikos į tiesioginę, ypatingai susisiejant su Pietų Amerika ir su Baltijo kraštais. Užsienio Reikalų Ministerijoje jam buvo pavesta rūpintis propaganda abiejose Amerikose. Toje pačioje tarnyboje dirbo ir mūsų Milašius, tapęs H. de Chambon'o draugu ir dar labiau jį laimėjęs Lietuvai, kaip ir J. Mauclère'ą.

Netrukus prasidėjo garsioji Taikos Konferencija, garsesnė už matytąją po šio karo. Tuo sunkiu mūsų valstybei metu į Paryžių atvyko ir Lietuvos delegacija, su kuria Milašius supažindino H. de Chambon'ą, greitai tapusį Voldemaro ir kitų mūsų diplomatų draugu. Tuojau pradėjo informuoti apie Lietuvą ir jos teises prancūzų spaudą, užtvindytą lenkų teikiamais straipsniais ir „didžiajai Lenkijai" palankiomis žiniomis.

Nenutraukė H. de Chambon'as ryšių su Lietuva ir sunkiesiems laikams praėjus. Prancūzų vyriausybės siunčiamas, ypatingai užsienio reikalų ministro Paul Boncour'o, susidomėjusio tarptautinių reikalų sprendimu, jis aplankė 2 kartu, 1933 ir 1936 metais, Baltijo kraštus. Jo dėka, buvo išplėtotas prancūzų kalbos dėstymas tose tautose, ypatingai Lietuvoje.

Per visą tarpkarinį laikotarpį H. de Chambon'as dirbo Lietuvos naudai, laimėdamas savo tiekiamais duomenimis mūsų kraštui palankumą Prancūzijoje, išlygindamas šališkas žinias, gausiai tiekiamas lenkų vyriausybės. Jis taip pat arčiau supažindino tuos kraštus su Prancūzija, būdamas nuolatinis jų dienraščių korespondentas: jo informacijomis buvo aprūpinamas „Lietuvos Aidas", „Briva Zeme", „Postimess".

Dabar jis yra, prieš keletą mėnesių, pasitraukęs iš įsteigtojo dvisavaitraščio redagavimo ir vėl gyvena gimtojoje apylinkėje.

LIETUVA „REVUE PARLEMENTAIRE" LAPUOSE

Būdamas artimai susijęs su prancūzų ir lietuvių bei kitų Baltijo kraštų spauda, H. de Chambon'as šioje srityje pradėjo, šalia savo politinės veiklos, darbą dėl Lietuvos išlaisvinimo, lygiai jautriai suprasdamas mūsų tautos siekius abiejų karų ir visų užgrobimų atvejais.

H. dę Chambon'o kova už Lietuvos laisvę prasideda pačiu sunkiausiu Nepriklausomybės karų metu. Tuo laiku, kai Lenkija turėjo Prancūzijoje daugybę draugų, reikėjo daug drąsos palaikyti nežinomos Lietuvos teises. Bet H. de Chambon'as pradėjo tą kovą nedvejodamas ir jos niekad neapleido.

Jo įsteigtame ir redaguojamame dvisavaitiniame „Revue parlementaire" vienas paskutinių, maždaug Lenkijai palankių, straipsnių pasirodė vasario 15 d. 1919 m. Emile Carteron'o pasirašytas su H. de Chambon'o prierašu „Aš pritariu ne visoms mūsų bendradarbio mintims". Mėnesiu vėliau dvisavaitiniame tilpo dar paskutinis to paties autoriaus straipsnis Dancigo ir Tešino klausimais. Bet jau balandžio 12 d. numery pasirodo „Nuolanki Rytprūsių lietuvių peticija Sąjungininkų vyriausybėms ir Ponui Jungtinių Valstybių Prezidentui".

Nuo tos dienos beveik kiekviename „Revue parlementaire" numery buvo spausdinami Lietuvos delegacijos Taikos konferencijoje memorandumai, dokumentinė medžiaga ir karšti paties redaktoriaus straipsniai. Gegužės 17 d. jis rašė: „Dar iki šiandien, Prancūzija pripažino nepriklausomybę tik vienos tų tautų, kurios, kritus carizmui, išsikovojo sau laisvę. Man kas nors paminės Lenkijos vardą. Niekas už mane nėra laimingesnis, matydamas prisikeliant tą narsią tautą, imperialistinių savo kai mynų įgeidžių auką. — Bet kodėl pripažinti Lenkijos nepriklausomybę, o ne Ukrainos ar Lietuvos?"

Mėnesiu vėliau, birželio 19 d., H. de Chambon'as labai atvirai nagrinėja lietuvių — lenkų santykius: „Sunkumai prasideda ten, — rašė jis, — kur mes norime nustatyti sienas, kurios skirs Lietuvą ir Lenkiją. Aš ištyriau tą klausimą bešališkai, nuoširdžiai norėdamas rasti susitarimo galimumą tarp abiejų tautų. Aš ilgai tikėjau, kad tai galimas dalykas, bet po penkių mėnesių kantraus darbo turiu pripažinti, kad būtų lengviau išspręsti skritulio kvadratūros klausimą, kaip suderinti lietuvių požiūrį su lenkiškuoju. Priežastis? Štai ji. Lietuviai nori laisvės. Lenkai nori atvirai arba pridengtu pavidalu užgrobti Lietuvą. Aš apklausinėjau šiuo atžvilgiu visus žmones, turinčius kokį nors vaidmenį lenkų politikoje. Nors jie būtų dešinieji ar kairieji, monarchistai ar respublikonai, saikingieji ar socialistai, visi laikosi tos pačios svajonės: didžioji Lenkija. Bet didžioji Lenkija, tai užgrobimas Lietuvos, dalies Gudijos, dalies Ukrainos... Aš sustoju".

Skaitant šiuos žodžius būtų galima pagalvoti, kad jie parašyti ne 1919 metais, bet vakar ar šiandien. Mūsų kaimynų būdas, nei jų kėslai nesikeičia. Ne veltui H. de Chambon'as jiems sakė tame pačiame straipsnyje: „Lenkai, aš jus myliu, bet būkite saikingi ir nebūkite perdaug godūs". Kiek toliau jis pridėjo: „Atrodo, kad lenkai turi pakankamai darbo norėdami

KOS INSTRUMENTAI

su dainiais kanklininkais. Kaip tik tuo laikotarpiu ir smuikas iš Vakarų Europos atkeliavęs su įvairiais besilankančiais svečiais, mūsų didikų pilyse užėmė kanklių vietą, o kai stabai po krikšto buvo sunaikinti, tai ir apeigose kanklės nebuvo reikalingos. Bet kaimas paliko ilgus amžius su kanklėmis neperskiriamas.

Kaimiečiai vestuves pradėdavo kanklių muzika ir bendrai visos vestuvinės apeigos buvo kanklių muzikos lydimos, nes dar ne taip seniai, kai Juška aprašė Veliuoniškiuose vestuvių rėdą, ten dar didžiumoje kanklių muzika vyravo. Tik vėliau smuikas užėmė kanklių vietą. Sunku rasti nors kokią grynai lietuvišką apeigą, kurioje nedalyvautų kanklės. Buvo nemaža šeimų, kur tėvas, žmona ir vaikai drauge kankliuodavo.

Pastaraisiais laikais prieš I pas. karą jau jos mažai kur buvo sutinkamos ir tai tik pas senuosius, jaunieji vartodavo smuiką, armoniką ar gitarą. Tik Nepriklausomos Lietuvos pradžioje buvo pradėta kelti kanklių atgaivinimo reikalas. Pr. Puskunigis, Sal. Banaitis, naudodami savo koncertėliuose kankles, net Berlyną pasiekė. Vėliau atėjo pagalbon Justas Strimaitis, žymiai patobulinęs kankles, Jankauskas, net pačią garsų skalę išvystęs ir grojimo būdą pakeitęs. Ilgainiui prie Karo Muziejaus buvo įsteigta kanklininkų pirmoji mokykla, kurioje buvo keletas desėtkų mokinių. Daug prie kanklių atgaivinimo prisidėjo ir Jonas Švedas, dabartinis Vilniuje tautinių instrumentų ansamblio vedėjas, ir čiurlionio ansamblio vedėjas Alf. Mikulskis. Nepriklausomybės laikais mokyklose daugelyje vietų buvo organizuoti net kanklininkų orkestrai. Pirmas viešas koncertas, kuris virto istoriniu, įvyko (Sal. Banaičio organizuotas) Kaune 1916 m. sausio 13 d. Kanklių orkestrui vadovavo Pr. Puskunigis (8 kanklininkai), o chorui organizatoriaus sūnus kompozitorius ir profesorius V. Banaitis.

Senoviškos kanklės teturėjo pradžioje tik 5 stygas (buvo užfikta su 3 stygomis) ir tik vėliau pradėjo kiek formą keisti, suapvalinant vieną galą, kitame gale gražiai užsukant „ragelį" ir stygų skaičių padidinant iki keliolikos. Šiaip kanklės turėdavo neporinį stygų skaičių. Kanklės nuo senų laikų užtinkamos visame etnografinės Lietuvos krašte. Jų vardas panašiai ir Suomijoj skamba" — „kantele", bet jų mokslininkai pasisako, jog šis vardas bent prieš porą tūkstančių metų yra skolintas iš lietuvių. Latviai turi „kokles", estai — „kannel", karelai — „kondola", tik rusai vadina „gusli" arba husli. Rusų „gusli" kilęs iš sanskrito kalbos „gudžati, gudž", Lenkai kankles vadina „gęsli". Pas mus kanklės turi įvairių tarminių vardų: konkles, kunkles, kankliai.

Kanklių orkestrų Nepriklausomoje Lietuvoje buvo labai daug ir net didelių, o jau Čiurlionio ansamblio dalis, sudaranti kanklininkų moterų orkestrą, yra jau tiek ištobulinta, jog jis nenusileidžia ukrainų kobzuristams ar banduristams, rusų — balalaikininkams ar gitaristams, vengrų — cimbolininkams. Mūsų šis kanklininkų orkestras yra didelis grožis tarptautinių liaudies instrumentų grupėje ir etnografiniuose tarptautiniuose pasirodymuose sukėlia nepaprasto susidomėjimo.

Prof. Juozas Žilevičius

NAUJUJU METU DIENĄ

Čia pateikiu vieno populiaraus ir mėgiamo prancūzų savaitraščio patarimus skaitytojams Naujų Metų proga.

Būsiu atviras, skaitytojau. Aš netikiu, kad tamsta Naujuosius Metus sutiksi Buckingham'o rūmuose, arba kad Naująjų Metų dieną eisi sveikinti Respublikos prezidentą. Žinau, kad tamsta gerai žinai, jog generolienė nėra „jokia generolienė", bet tik „ponia", bet vis dėl to gali atsirasti viena kita smulkmena, kurios nežinojimas jums ar jūsų artimiesiems gali pagadinti gerą nuotaiką.

Tik neužmirškite, kad pagrindinė gero elgesio savybė — tai galvojimas apie kitus: — Nedarykite kitiems tai, ko patys nenorite patirti. Jei to neužmiršite, niekad nenusidėsite gero auklėjimo dėsniams.

Sakykit? Ar esate patenkintas, kai užmirštama jums grąžinti paskolintą ir brangią knygą, kai skambinama jums tarp pusiaunakčio ir 7 val. ryto, kai sutartą pasimatymo valandą atėjus jus verčia ilgiau, kaip 15 minučių laukti?

— Nepatinka. Tai dėl ko leidžiat taip elgtis. Tikėkite, nebus didelio nuostolio, jei nežinosite kaip tituluoti kunigaikštį, bet jei vėlai grįžęs trankysite durimis.

Niekad neužmirškite, kad mes esame šioje žemėje ir tam, kad kaip galima lengvintume tarpusavio santykius ir tarpusavio bendravimą darytume kiek galima malonesnį, jaukesnį.

* * *

NaujųjųMetų proga. Graži sveikinimų tradicija turi būti palaikoma.

Jūs sveikinate, visų pirma, tuos, kuriems linkite geros sveikatos ir laimės, t.y. gimines, artimuosius, viršininkus, visus tuos, kurie praeitų metų bėgyje jus kvietė kaip svečią, jums ką skolino ar šiaip padėjo. Imkite vizitines korteles ir nelaukite sausio 15 dienos.

Trumpas pasveikinimas raštu, net ir artimiesiems, yra geriausias.

Jeigu sunku parašyti trumpą sveikinimą, siųskite telegramą, bet Naujų Metų proga neskambinkite telefonu net artimiesiems ir niekad prieš piet.

Jei gavote sveikinimą ar dovaną, skubėkite tuojau padėkoti.

Asmeniškai vizitinę nunešti — didelės pagarbos ir mandagumo pareiškimas, bet nebūtinas.

Paliekant koretelę, nereikia: 1) ant jų rašyti ir 2) dėti į voką, bet tik sulenkti tiesiai (nes kampas užlenkiamas kitais atvejais).

Jei vedę žmonės, reikia palikti dvi vizitines. Jei tą dieną kviečiama svečių,

— tai šeimininkė, sveikindama moteris, ar vyrus, turi pakilti,

— vengti per daug teatrališkų pasibučiavimų per pasisveikinimą,

— neleisti vaikams pulti duryse atvykstančius svečius ir šaukti, ką atnešėte?

— jei jums atneša gėlių, tai nedėkite jų kur į kampą, bet tuojau pamerkite; jei saldumynų — tuojau atidarykit ir vaišinkit,

— visada pristatykite jaunesnį vyresniam, mažiau įtakingą — įtakingesniam, vyrą — moteriai.

Galimas daiktas, kad vietoje kviesti pas save svečius, jūs esate pakviesti. Susimildami neveskite su savim vaikų, išskyrus tuos atvejus, kai jie yra įsakmiai pakviesti. Neatvykite iš pat ryto, jei esate kviesti pietų, arba po pietų. Atvykę tik nekalbėkite apie savo ligas, nei kitus nemalonumus.

Gėles ir saldumynus galite atnešti tik artimiesiems, bet mandagiau juos pasiųsti. Jeigu dovaną siunčiat, ji visados turi būti laišku palydėta, jei nepatogu dovaną įteikti tiesiai, tai įteikit tarnams, kurie atidaro duris.

Jeigu duris atidaro šeimininkė, tai vietoje jai įteikti, padėkite aiškioje vietoje prieškambaryje. Šeimininkė turi tai pastebėti ir jums dėkoti, o jūs atsakyti.

Niekad nesikelkite besisveikindama, išskyrus prieš vyresnius amžium ar padėtim.

Svečiuose venkite aštrių klausimų iš politikos ir religijos srities ir nemalonių: kaip virimo receptas, namų ūkio sunkumai, vaikų auklėjimas.

Jei nežinote apie ką kalbėti, prisiminkite laikrašty skaitytas naujienas. Iš to ir susidarys pasikalbėjimas, kurį prancūzai vadina apie „viską ir apie nieką". Iš tokio pasikalbėjimo, žinoma, rimti specialistai juoksis, bet tai geriau kaip aimanavimai arba (kas jau visai šlykštu) pletkai.

— Niekad nekalbėkite apie tuos, kurių jau nėra.

— Jeigu suklydot, tik nedarykite tragiško veido.

— Lygiai jei jūsų akivaizdoje kas suklydo, nedvigubinkit nemalonumo per daug pastebėdami, nes niekas mūsų neprivalo duoti pamokų kitiems, nes kiekvienas mūsų turi jų tiek ir tiek gauti.

Jei kitų gera nuotaika ir gera savijauta jums tikrai brangi, nepamirškite tai. Jokie elgesio vadovėliai, jokie patarimai jums nereikalingi. Dėl to nėra prasmės dar pridėti, kad jūs turite būti ypatingai akylūs ir mandagūs tiems, kurie už jus žemesni. Jų atžvilgiu niekad nebūsite per daug mandagūs lygiai ir tiems, kuriems esat reikalingi.

J.D.

AR ILGAI TRUNKA SAPNAS

Jei koks daiktas su trenksmu krenta miegamajame, savaime suprantama, pažadina miegantį.

Pabusdamas girdi to įvykio aidą. Toj, vienintelėj sekundėj, kuri prabėgo tarp kritusio daikto ir pabundančio sąmonės, įvykis sukėlė visą eilę vaizdų miegojusiojo psichikoj. Artilerija rikiuojasi. Nustatomos patrankos. Girdima įsakymas šauti. Pasigirsta baisus sviedinių trenksmas. Visas šis karas įvyko budimo metu.

Vienas prancūzų mokslininkas sapnavo, kad jis gyveno Prancūzų Revoliucijos laikais. Jis buvo atgabentas į aukščiausiąjį teismą, nuteistas mirti ir nuvestas į baudimo vietą. Mato save bekopiantį į ešafotą, girdi krentančios giljotinos peilio žlegėjimą, jaučia kaip nukirsta galva nuo kaladės nukrito ir nukritusi pariedėjo.

Pabudo nusigandęs. Paaiškėjo, kad lovos galvugalio medinis papuošalas nukrito ir, kaip giljotinos peilis, užgavo kaklo kaulą. Dėl šio smūgio ištisa istorija.

Bestudijuojant panašius patyrimus mokslininkai, besidomį sapnų kilme, priėjo išvados, kad tikslus sapnavimo laikas negali būti nustatytas. Tačiau ne visi tyrinėtojai šia išvada patenkinti. Jie teigia, kad galima nustatyti sapno trumpumą ar ilgumą.

Šios problemos išsprendimui prof. D. Kleinas, pietų Kalifornijos universiteto psichologas, įvykdė eilę bandymų. Jis keletą savo studentų užmigdė hipnozo pagalba. Jiems miegant, erzinta jų juntamieji organai: klausa, uoslė ir kt. Chronometru nustatė kiekvieno erzinimo pradžią ir pabaigą. Prieš užmiegant buvo paprašyti įsidėmėti kiekvieną sapno smulkmeną.

Vienam užmigdytajam sušukta: „Ugnis!". Pabudęs jis štai ką papasakojo: „Važiavau automobiliu. Išgirdau riksmą ir sustojau. Pamačiau kitą automobilį, sudužusį uolose. Vienas žmogus atsikėlė, kitas — moteris — gulėjo po ratais. Ją nugabenome į ligoninę".

Kritimas sapne trunka labai trumpai, tačiau sapnuojąs jaučia smingąs į didžiausias bedugnes. Toks sapnas, susapnuojamas paprastai ką tik užmigus. Jis yra judėjimo priežastis, kuris paveikia pusiausvyros centrą smegenyse.

Kad tai tiesa, buvo įrodyta kitu bandymu. Žmogus buvo paguldytas sofoj. Kai įmigo, sofos kojugalis buvo staiga paspaustas žemyn tiek, kad miegančiojo kojos atsidūrė truputį žemiau kaip galva. Sapne jis pajuto krintąs žemyn...

Tas pats bandymas gali sukelti skirtingus sapnus įvariems žmonėms. Kai keletas miegančiųjų glostyta gabalėliu minkštos medžiagos, vienas sapnavo, kad jo ranką laižė karvė, kitas — kad mylimoji, jam esant ligoninėje, švelniai ranką patapnojo, trečiaš — kad jis šunį glostė, ketvirtas — kad angoras katė prie jo trynėsi. Visų sapnai truko labai trumpai.

Nors žmogus, po ilgo blaškymosi lovoje sapnuoja be pertraukos, bet daugumas sapnų trunka žymiai trumpiau, kaip sapnuojami įvykiai turėtų reikalauti. Susekta, kad trumpiausias sapnas truko tik 5 sekundes, o ilgiausias — 90. Dažniausa sapnas trunka apie 30 sekundžių.

Yra žinių, kad menininkai ir poetai dažnai kuria sapno įtakoje. Sakoma, jog garsus smuikininkas ir kompozitorius Tartini's girdėjęs savo garsaus „Drill de Diable" melodiją sapne. Volter'as teigė, kad dažnai sapne kurdavęs eilėraščius, kurie buvę visai neblogi.

Sapnus galima palyginti su miglomis, kurios renkasi ir pranyksta mūsų pasąmonėje. Tačiau kyla iš kažkokių nežinomų gelmių. Mokslininkams iškyla kitas uždavinys — šiuos reiškinius suprasti.

Dienraščio redaktorius: — Vakar tiek daug buvo automobilio katastrofų, kad geriau bus paskelbti ne užmužtųjų sąrašą, bet kas liko gyvas.

susitvarkyti savo viduje, nemėgindami tvarkyti savo kaimynų". Tai vėl žodžiai, kuriuos galima pakartoti, nebijant jų senumo.

Daugelyje „Revue parlementaire" numerių Lietuva užimdavo pusę visų puslapių skaičiaus. H. de Chambon'as informuodavo prancūzų visuomenę užsienio gyvenimui skirtose skiltyse arba gindavo Lietuvą įvairiomis progomis parašytais straipsniais. Ta kova tęsiasi per ištisus 1919 ir 1920 metus, kol Lietuvos nepriklausomybė buvo laiduota, bent nepilnose valstybės ribose.

Be paties redaktoriaus, daug kitų bendradarbių stengėsi supažindinti Prancūziją su lietuvių tauta: Milašius, Th. de Dowgirdo. Dvisavaitinyje tilpo taip pat ilgi Lietuvio straipsniai apie lietuvių tautinius audinius bei jų raštus ir L. de Labunovo apie dainas.

Lietuvą visoms valstybėms pripažinus, išnykus tiesioginiam pavojui dėl atgautosios tautinės žemės dalies, nebebuvo reikalo dėti energingus straipsnius mūsų valstybės naudai. Tarptautinio laiko „Revue parlementaire" patarnavo Lietuvai kitu būdu: duomenimis apie ekonominio ir kultūrinio tautos gyvenimo atkūrimą. Dažname numeryje galima buvo rasti šio pobūdžio straipsnių ir žinių.

Prasidėjus naujam tautos nelaimių laikotarpiui, „Revue parlementaire" lapuose atsispindi visi skaudieji įvykiai, pradedant lenkų ultimatumais ir Klaipėdos praradimu. H. de Chambon'as karštai gynė Lietuvą tuo metu, kai pasaulyje buvo tiek daug nenuoseklumo ir sumišimų.

Nustojęs eiti dėl vokiečių okupacijos ir atgijęs 1947 metais, dvisavaitinis ima vėl kovoti už Lietuvos laisvę tuo pačiu atkaklumu, kaip ir 1919—1920 metais. Prancūzija, Anglija ir net JAV tuo laiku dar nebuvo pilnai atsikračiusios sovietinių iliuzijų. Vos tik pasirodęs pirmą kartą, dvisavaitinis išreiškia griežtai savo nuomonę apie Rusijos imperializmą ir Baltijo kraštų bei kitų svetimų žemių užgrobimą. Sekančiame, balandžio 15 d. numeryje įdėti ilgi pranešimai apie Vasario 16 minėjimus visame pasaulyje ir įvairių JAV gubernatorių pareiškimai Lietuvos laisvės klausimu.

Kituose numeriuose galima buvo sekti visus užgrobtąją Lietuvą ir jos tremtinius liečiančius įvykius: lietuvių deportacijas, Bažnyčios persekiojimą Lietuvoj. Tiek Europoj, tiek Amerikoj diplomatams vis dar tebesilaikant svajonių apie galimus susitarimus su Rusija, „Revue parlementaire" skaitomas tiek Prancūzijoje, tiek visame pasaulyje, tvirtai sakė valstybių vyrams, kad neverta daryti nuolaidų nekaltų tautų kančiomis dėl svajonių, kurios niekad neišsipildys. Tų pačių metų rugpiūčio 1 d. numeryje tilpo Amerikos ir Kanados vyriausybių pranešimai, kad Lietuvos užpuolimas yra nepripažįstamas, o rugsėjo ir spalių numeriuose atspausdinamos diskusijos anglų Žemuosiuose Rūmuose, kur užsienių reikalų ministro pavaduotojas Mayhew, atsakydamas į vieno atstovo paklausimą ar Britų vyriausybė niekad nepripažins Baltijo kraštų užgrobimo, nepasitarusi su Rūmais, pareiškia, jog vyriausybė to nepadarysianti.

Per visus tuos metus „Revue parlementaire" lapuose tilpo įvairūs tremtinių vadovybės ir Amerikos lietuvių memorandumai, straipsniai apie Lietuvą, žinios apie tremtinių gyvenimą.

LIETUVAI SKIRTIEJI VEIKALAI

Kaip ir visoje savo veikloje, H. de Chambon'as labai domisi Pabaltijo kraštais aplamai. Kiekvienam jų jis yra paskyręs po veikalą: „Latvijos kilmė ir istorija" (1933), „Estijos respublika" (1936), „Keli žvilgsniai į Suomiją" (1939). Bet jis yra daugiausia parašęs apie Lietuvą: „Lietuva 1919 metų Taikos konferencijoje" (6 d.), „Modernioji Lietuva" (1933). Taip pat apie Lietuvą yra kalbėjęs karo metu paskelbtoje knygoje „Europos problemos" ir ypač jai yra daug vietos paskyręs savo „Baltijo tautų tragedijoje" (1946).

„Lietuva 1919 metų Taikos Konferencijoj" labai gyvai atvaizduoja Lietuvos kovas tarptautinėje plotmėje. Ten jaučiamas visas to skaudaus laikotarpio netikrumas. H. de Chambon'o ryšiai su lietuvių delegacija prasideda vos jai atvykus į Paryžių. Bet ji buvo į Konferenciją neįleista, kai lenkiškoji buvo jon pakviesta. Gausi, susidedanti iš 100 žmonių, lenkų delegacija gyveno gražiame viešbutyje, ruošė puikius priėmimus ir, iš paties prancūzų iždo gautais pinigais, spaudoje varė triukšmingą propagandą už 1772 metų Lenkiją, skelbdama, kad lietuviai, gudai, ukrainiečiai nuoširdžiai palaiko jos nuomones. Tokios Lenkijos norėjo ir prancūzai. Lenkai tepradėjo kalbėti apie maža pažįstamus lietuvius tik tada, kai jau vistiek nebegalima buvo nustelbti jų balso.

Suorganizavus Lietuvos kariuomenę, Nepriklausomybės klausimas išsisprendė savaime, bet iškilo Vilniaus byla. Pats H. de Chambon'as ėmė tirti Vilniaus krašto gyventojų tautinę sąmonę. Kiekvieną sutiktą to krašto gyventoją jis klausdavo kokiai tautai jis priklauso. Tie jo apklausinėjimai yra įdomūs to laiko Vilniaus krašto gyventojų nuotaikai suprasti. „Nė vieną kartą, nė vieną, tvirtinu, — rašė jis: — taip paklaustas žydas nėra man pasakęs: Aš esu lenkas. Aš pastačiau tą klausimą gudams. Atsakymas buvo visiškai toks pat. Aš niekad nesu sutikęs iš Vilniaus kilusio žmogaus, kurs man būtų atsakęs: Aš esu lenkas" (33 p.).

„Modernioji Lietuva" lygiai yra įdomi knyga Nepriklausomybės laikotarpiui nušviesti, kaip minėtoji jo kovoms parodyti. Tai vienintelis išsamus ir gerai duomenimis aprūpintas veikalas prancūzų kalba apie Lietuvą, visokeriopai vaizduojąs atgimusios valstybės gyvenimą: istoriją, kovų laikotarpį, Vilniaus ir Klaipėdos klausimus, ekonomiją, administracinę santvarką, literatūrą.

Dabartinei Baltijo kraštų okupacijai skirtame veikale „Baltijo tautų tragedija" irgi daugiausia vietos skiria Lietuvai. Knyga išleista pasibaigus karui, pačiame sovietinių pakraipų, vyravusių Vakarų Europoj ir Amerikoj, įkarštyje. Kai kiti kalbėjo apie aukų reikalingumą taikai su Rusija įgyvendinti ar išlaikyti, tikėjo Rusijos pasikeitimą kapitalistine linkme, nagrinėjo naują gimstančią sovietinę kultūrą, H. de Chambon'as rodė jiems okupantų neteisėtumą, jų žiaurumus.

Remdamasis tarptautinėmis sutartimis, iškilmingais rusų pasižadėjimais ir tvirtinimais, konstitucine teise, tarptautine teise, jis išaiškino, kad Baltijo kraštai, nors okupuoti, egzistuoja kaip ir kitos valstybės. Veikalas patiekia tuo klausimu daug medžiagos. Jame yra sudėti taip pat visų trijų kraštų tremtinių memorandumai.

H. de Chambon'o veikaluose ir jo spaudos darbe matyti lygiai karšta Lietuvos meilė, kaip ir pačių lietuvių raštuose, bet jo meilė daug gyvesnė už mūsiškę, nes joje nėra srovinių priemaišų, nė sąmoningo reiškinių iškraipymo vienos tautos dalies naudai. Jo darbas buvo ir sėkmingesnis: jam buvo lengviau prieinami prancūzų ir kitų valstybių politiniai sluoksniai, negu mums.

L. Kvietys

KAIP GYVENA ANGLIJOS LIETUVIAI

MIKAS PAVAŽA

PASIKALBĖJIMAS SU DEPORTUOJAMU Į VOKIETIJĄ LIETUVIU

Coventry gyveno garsus Vaičkus. Garsus jis buvo tuo, kad be darbo sugebėjo išgyventi apie trejus metus. Tai yra gabumai, kurie ne kiekvienam patvory valkiojasi. Kokiu būdu įvyko šis pasikalbėjimas — tai jūsų korespondento žurnalistiška paslaptis. Bet prašome pasiklausyti.

„Gal malonėsit pasidalinti savo ilgamečiu patyrimu su mūsų skaitytojais per mano menką asmenybę?"

„Tai kągi, galiu. Tik ko norite? — ir įtariamai, nes gerai dar nesuprato, ko iš jo norima sužinoti, pažiūrėjo į mane.

„Kokie tikslai jus atvedė į šį kraštą?"

„Tokie, kaip ir visus: atvažiavome atstatyti Angliją".

Atsakymas mane pritrenkė. Visi užplanuoti klausimai išdulkėjo. Reikėjo jau improvizuoti.

„Bet, kiek man žinoma, tamsta sirgai, dėl to, atrodo, kad atstatymas ėjo sunkiai".

„Runkų sulaužė, va šitų, tai teko keletą mėnesių nedirbti" — lakoniškai atsakinėjo. Jis buvo rytų aukštaitis.

O rankos istorija buvo tokia. Gavo jis darbą dirbtino šilko fabrike. Ir susiginčijo kartą su draugais, kurie įrodinėjo, kad šokant iš einančio autobuso, reikia šokti pirmyn. Jis nesutiko ir įrodinėjo, kad pagal jam žinomus dėsnius, reikia šokti atgal. Negalėdamas įtikinti oponentų, jis pasižadėjo sekantį rytą praktiškai įrodyti savo tezės tikrumą. Būdamas rytinėj pakaitoj, į darbą važiavo autobusu. Artėjant autobusui prie fabriko, p. Vaičkus šoko iš autobuso atgal. Iššokti iššoko, bet užkliuvo už pasitaikiusio stulpo, kuris ir trenkė jam į ranką. Niekam nieko nesakydamas, nuėjo į fabriką ir tik po valandos, kitos pradėjo dejuoti ir skųstis, kad mašina jam sulaužė ranką. Ambulatorija, gydytojas, ligoninė, gipsas. P. Vaičkus neina į darbą. Mėgino iš fabriko gauti kompensaciją, bet taip greit nėjo. Dalykas užsivilkino. Rankos iš gipso neėmė, o gal ir išėmė, bet aprišimas, kaip ryškus sulaužymo įrodymas, pasiliko bene metams.

„Ar nemėginote Darbo įstaigoje gauti lengvesnį darbą?"

„Ir nemėginant jie man jau daug kartų siūlė. Bet vos parodau ranką, tuoj atsikabina" — triumfuodamas aiškina.

„Tačiau man neaišku, kaip jūs galėjote čia išgyventi, kur viskas taip brangu, be darbo. Juk ir darbą turį skundžiasi, ypač šeimas turintieji, kad sunku verstis, o juk jūs turite šeimą: žmoną su naujagimiu?"

„Sunkokai. Iš įvairių įstaigų sukalėdodavau ligi 4 svarų. Čia pagelbsti darbo žmonės, o ypač nukentėjusiems, ir vis šį tą primeta. Tai ot taip ir gyvenau. O jei ir dirbi, tai bene ką daugiau uždirbi: nepilni 5 svarai" — atidengė savo kortas.

„Girdėjau, kad Darbo įstaiga spaudė ne tik tamstą, bet ir kitus lietuvius, kad tik tamsta pradėtum dirbti. Rodos, žadėjo tamstą vežti atgal į Vokietiją. Ar tai tiesa?"

„Kokia čia tiesa. Aš toj įstaigoj buvau ir pats nežinau kiek kartų. Nusibodo ji man. Man apie vežimą nieko nesakė; tik mūsų pirmininkui. Sušaukė ir posėdį aptarti mano reikalus. Penkiese dalyvavome. Visokius darbus siūlė, ir gatves šluoti ir automobilius plauti ir mašinas valyti. O aš vis reikalauju duoti darbą pagal mano specialybę".

„O kokia gi tamstos specialybė? Prašau atleisti, kad tai nepaklausiau pradžioje" — suintrigavo jis mane, nes buvo susidaręs įspūdis, pažiūrėjus jį, kad jokios specialybės jis neturėjo.

„Ar tai ponas nežinai?" — priekaištingai dėbtelėjo. Jam atrodė, kad žurnalistas turi žinoti jo specialybę.

„Ne" — atvirai prisipažinau.

„Tai matai. Turit žinoti, kad mano brolis Lietuvoje buvo nuovados padėdėjas" — užmušančiu žvilgsniu pažiūrėjo į mane.

Buvau pritrenktas. Iš tikrųjų, ir kaip tie britai tokio specialisto ligi šiol neįvertino.

„O kaip su tuo posėdžiu?" — grįžau at gal.

„Daviau aš jiems! Viską aš jiems išdėsčiau; visą teisybę papasakojau. Anglai tik raukosi ir tyli, akis nuleidę. Nedrįsta garsiai nė kalbėti; vis kone pakuždomis. Matyt sarmatinasi. Pagaliau aš nusileidau. Priėmiau vieną darbą ir nuėjau plauti automobilių garaže. Patinka man automobiliai! Paplauni, paplauni, nueini ir atsisėdi į minkštą sėdynę. Užsimerki ir, rodos, važiuoji. Kai kada ir patriūbydavau. Buvo neblogai", užsisvajojo p. Vaičkus, matyt prisiminė, kada sėdėjo už vairo garaže.

„Ilgai teko dirbti?"

„Nemėgstu aš ilgų darbų. Kelias savaites padirbau ir atsisakiau. Tų automobilių, kaip velnių, ir galo nematyti. Vieną nuplauni, jau žiūrėk, vėl keli stovi. Ir taip per visą dieną. Nei pasilsėti. Ir iš kurios peklos jų čia tiek daug priviso?"

„Tai buvo tamstos paskutinis darbas?"

„Taip, tai buvo paskutinis".

„Na, o kaip tamstai sekėsi gyventi? Turėjote butą? Gaudavote pašalpų iš lietuvių?"

„O kaip gi? Išsikovojau. Su manim taip lengvai neina. Davė ir butą. Tik be „kuršto" vandens. Pamanyk tik. Man ir barzdą skust ir vaiką maudyti ir be šilto vandens butas, ir dar Anglijoj! Aš jiems pridėjau. O dėl pašalpų, tai su lietuviais blogai. Išrašė čia jie man tokį pakietą ir liepė parsivilkt. O sunkus, kaip akmenų prikrautas. Ir sako, kad tai iš Amerikos. Patrūkti gali vilkdamas. Negali jie ten lengvesnių prisiųsti, juk žino, kad siunčia darbo žmonėms. Prašiau daugiau jų man nesiųsti. Bene aš neturiu ko valgyti. Ašgi ne ubagas. Ot kad taip pinigų, — kitas reikalas. Bet lietuviai patys pinigų neturi, o jei ir turi kas, tai neišprašysi. Artimui tai jau nepadės. O juk mato, kad čia nelaimė. Ot tau ir draugai ir tautiečiai" — su karteliu užbaigė p. Vaičkus.

„Na, ar tamstai nekildavo mintis, kad vieną syk tas viskas gali pasibaigti? — drįsau ir tokį klausimą iškelti. Jis nenustebo.

„O ką jie man gali padaryti? Juk aš esu Anglijos piliečio tėvas! Taip jiems ir pasakiau. Ir viskas pasibaigė. Suvariau aš juos į ožio ragą. Anys durniai — vot kas! Jie mano, kad su darbu galima „gyvint". Galima gyventi ir be darbo.

„O kaip buvo su tuo Anglijos atstatymu? Juk tamsta dėl to ir važiavai".

„Pirmiausia, tai jie mus apgavo. Nieko čia nereikėjo atstatinėti. Viskas buvo tvarkoj. Tai buvo tik propaganda. O antra, kur tokį didelį kraštą žmogus gali atstatyti? Sylų tiek nėra! Labai atsiprašau pone korespondente, man laikas jau eiti į Ministeriją, pinigų dar už šią savaitę negavau".

Finalas buvo toks.

Pritrūko kantrybės ir šaltakraujams anglams. Bovijęsi su p. Vaičkum apie pustrečių metų, siūlę jam visokių visokiausių darbų ir vis susilaukdami griežtą atsisakymą, pagaliau, nutarė jį deportuoti, nežiūrint, kad jis buvo ir „Anglijos piliečio tėvas". Pasiūlė jam išvažiuoti vienam. Vienas nevažiavo, pasiėmė kartu ir Anglijos pilietį.

MOKESČIŲ INSPEKTORIUS

Tuo vardu vadinams p. Jonas Valiukonis, 34 metų amžiaus, vyras, nevedęs, kilęs iš Marijampolės apskr. Namie būdamas jis ūkininkavo, sodininkavo ir su kuliama mašina važinėjo pas ūkininkus kulti. Jau kuris laikas, kaip jis gyvena Coventry ir sėkmingai renka įvairius mokesčius, kuriais coventriškiai lietuviai yra apsidėję.

„Kaip tamstai sekasi mokesčius rinkti? Ar labai žmonės tamstą dėl to bara?" — buvo pirmutinis klausimas.

„Coventrio lietuviai mandagūs žmonės. Jie niekad manęs dėl to nebara, tik padejuoja", — gynė klausiamasis kaimynus.

„Bet vis tik nepatenkinti kai tamsta juos lankai?" — nenusileido jūsų korespondentas.

„Ligi šiol jokių nemalonumų neturėjau. Nebent tiek, kad vieni nori, kad lankyčiau dažniau, vadinasi mažesnėmis sumomis nori mokėti, o kiti — pageidauja, kad ateičiau rečiau. Jiems geriau iš karto sumokėti didesnę sumą. Aš ir taikausi prie jų norų. O bendrai paėmus, visi sąžiningai ir punktualiai moka pagal savo pasižadėjimus".

„O kokius tamsta renki mokesčius?"

„Pirmiausia DBL Sąjungai; paskui — vietos Bažnytiniam Komitetui, nes coventriškiai moka po vieną šilingą savo kapeliono išlaikymui".

„Atrodo, tamsta savo darbu esi patenkintas, nes nesiskundi mokesčių mokėtojais?"

„Taip" — tvirtai atsakė p. Inspektorius.

„Kaip sekasi tamstos asmeniniai reikalai?

„Čia tai jau truputį blogiau. Dabar turiu jau trečią darbą. Atvažiavau į Angliją 1948 m. biržely. Patekau į žemės ūkį; mažas buvo atlyginimas. Atskaičius mokesčius ir už išlaikymą, gaudavau 2 sv. ir 18 šilingų per savaitę. Antra, buvo keisti darbai ir patvarkymai, nes pas vieną negalima buvo ilgiau pabūti. Paskiria trumpam laikui; darbą užbaigei — važiuok pas kitą. Dėl to ir pabėgau. Atvažiavau į Coventry. Gavau darbą hostely. Čia jau uždirbdavau 3 sv. ir 7 šil. Darbas buvo lengvas; patalpas valydavau. Bet hostely išdirbau tik 7 mėn. Pasitaikė personalo mažinimai, ėmė mane ir atleido. Be darbo išbuvau 3 mėn. Siūlė darbo plytinėje, cemento fabrike, bet savo sveikata nepasitikėjau ir nėjau. Pagaliau, gavau darbą Courtauldo fabrike, kuriame dabar dirbu; dirbu dienos metu".

„Šioje darbovietėje nuolatinio darbo lyg ir neturiu, bet darbo nepritrūksta; dažnai tenka padirbėti sekmadieniais ir šeštadieniais. Mat, dieninių darbininkų darbo savaitė laikoma 5 dienų, už kurią, paprastai, gaunu 4 sv. ir 15 šil. Dabar, vidutiniai gaunu apie 6 svarus. Darbu esu patenkintas ir keisti nemanau.

„Kokie santykiai su anglais darbininkais?"

„Geri; negaliu skųstis. Vis mane moko kaip reikia lėčiau dirbti, nes aš vis, mat lietuviškai, visa jėga. O čia visi dirba palengva.

„Kaip pragyvenimas, kambarys?"

„Gyvenu pas p. Vaičiulį. Moku 50 šilingų į savaitę. Tai už maistą, kambarį ir už skalbinių skalbimą. Žodžiu, rūpesčių tais reikalais neturiu. Čia mes gyvename šešiese, vadinamam „kolchoze". Kambary gyvenam dviese. Valgom lietuviškai: barščius, kopūstus, tik lašinių negaunam pakankamai ir juodos duonos. Maistas geresnis, kaip hostely".

„Kaip tamsta galvoji dėl ateities?

„Kol kas nieko negalvoju. Planų neturiu. Grįžęs ūkininkauti neketinu. Eisiu kur į fabriką arba į sodininkystę dirbti. Ko nors savistoviai pradėti nemanau, spekuliuoti niekad nemokėjau, tai ir bizniu verstis nemanau. Pagaliau tokiems dalykams ir pinigų neturiu. Ligi šiol nieko nesusitaupiau. Ką turėjau, tai nedarbo metu išleidau. O dabar ką uždirbu, tai irgi išeina. Apsirengiau, nusipirkau skalbinius ir kitką. Juk nuogi atvažiavome.

„Nesigailit į Angliją atvažiavęs? Ir bendrai kaip jums atrodo šis kraštas?"

„Visur tie patys pyragai. Ko aš turėčiau gailėtis? Šis kraštas daugeliu atžvilgių man patinka. Pavyzdžiui, kad ir tas pats darbininkų reikalų tvarkymas; nemokamas gydymas, įvairios pašalpos ligos ir nedarbo atvėju. Čia darbininkai turi savo teises; su jais visi skaitosi. Nepatinka man tik anglų moterys: perdaug jau jos „negaspadoriškos". Anglės tai jau niekad nevesčiau. Nors laikas būtų ir man apsispręsti su „ženybomis", bet kai nėra lietuvaičių, tai ką gi darysi?

Į p. Valiukonio vienintelį klausimą atsakymo nesuradau, nes jo būklė tikrai be išeities. Vyras rimtas, pilnas jėgų, vėliausias laikas būtų sudaryti šeimą, bet nėra partnerio.

Kas užsisakys „Lietuvių Dienas" metams sau ir draugui iki sausio 1 d., atsiųs tik 38 šil. Užsisakę paskirai iki tos dienos gauna 2 nr. nemokamai. Žurnalas metams: 22 šil., pusm. 12 šil., Ats. nr. 2 šil. Atsiuntę vieną nuotrauką, jei tilps L.D., gaus metams žurnalą.

„Tėviškės Žiburiai", užsisakiusiems iki 51.11.15 duoda kišeninį kalendorių nemokamai. Metams: 32 šil., pusm. 17 šil., ats. nr. 9 p.

„Nemunas" — atpigintas iki 36 šil. metams, 19 šil. pusm., ats. nr. 3/6, galima gauti nuo pirmo numerio.

„Dirva" — prenumeratoriams duoda 15 dovanų, kurie iki 51.II.1 užsisakys. Taip pat nemokamai kišeninį kalendorių. „Dirvos" pren. 1 mėn. 4 šil., 3 mėn. 12 šil. Metams — 48 šil.

Visus šiuos leidinius norį skaityti prašomi kreiptis: B. Balys, 24, Reginald St., Bradford, Yorks.

SIBIRE BUVAU SU LIETUVIAIS (2)

R. GŽYMALA

MODERNIOJOJ „STALYPINKOJ"*)

Atsidūręs vagone, ėmiau dairytis aplinkui. Prekinis vagonas, į kurį mane įgrūdo, buvo standartinio tipo, pritaikytas vidutiniškai vežioti 8 arkliams arba 40 žmonių. Tačiau, kaip vėliau patyriau, mūsų vagone buvo įgrūsta 93 asmenys. Suradau vieną kitą pažįstamą, pasikalbėjau ir sužinojau, kad nelaimės draugai buvo lenkų ir lietuvių inteligentijos atstovai, buvę karininkai, policininkai, geležinkeliečiai, valdininkai, pramonininkai, laisvųjų profesijų atstovai, daug darbininkų, laikrodininkas, virėjas, katalikų kunigai ir rabinas, inžinieriai ir technikai, jauni keliolikamečiai berniokai ir net 70 metų seniai, luoši — berankiai ar bekojai.

Vagone buvo pasibaisėtinai tvanku. Tik vienas dviejų mažyčių langelių buvo atdaras, kuris teikė mums kiek šviesos ir oro. Buvo tiek ankšta, kad vienam senesniųjų žmonių nusilpus nuo karščio ir tvankumo, visi kiti turėjo susispausti dar labiau, kad galima būtų aną paguldyti ant grindų.

Siauras medinis latakėlis, išleistas pro sieną, buvo vienintelis mūsų įrengimas higienos reikalams. Vandens visai nebuvo.

N. Vilnios stotyje išlaukėm taip kiaurą parą. Eilės enkavedistų supo mūsų vagonus, o kitapus sargybų — kirbėjo minia Vilniaus gyventojų, atėjusių atsisveikinti su tremiamaisiais. Kai kurie žmonės pribėgdavo prie vagonų ir stengėsi paduoti pro gretas kaliniams papirosų, laišką, keletą rublių, gabaliuką duonos.

KRYPTIS — ŠIAURĖS RYTAI

Pagaliau, visai sutemus, mūsų traukinys pajudėjo. Pagal važiavimo kryptį suvokėm, kad esame vežami į šiaurės rytus.

Visi buvom neapsakomai išalkę ir ištroškę, bet į mūsų šauksmus bei vagono sienų daužymą niekas neatsakinėjo. Traukinys ėjo nesustodamas stotyse. Naktį jis buvo apšviestas stiprių prožektorių šviesa, o jei tik trumpai sustodavo, vagonų stogais dažnais tarpais prabėgdavo sargybos.

Pagaliau kartą, kiek ilgesniam laikui sustojus, durys atsidarė ir sovietų kareivis įmetė į vagoną mažą statinaitę vandens. Visi ėmėm grūstis arčiau durų, šiek tiek gryno oro įkvėpti, tačiau buvom grubiai atstumti. Durys ir vėl užsitrenkė.

Po dviejų parų pirmą kartą buvo įmesta maisto: po sūrią silkę. Silkes godžiai prarijome, nesirūpindami, kokios bus to išdavos, norėdami nors valandėlei numarinti tikrai žvėrišką alkį. Tą dieną nedavė vandens. Netrukus visi pajuto baisų troškulį, atrodė, kad gyvi degam. Į šauksmus: vandens, vandens! — niekas neatsakinėjo. Kai kitą dieną įritino statinaitę vandens, troškulio paveikti žmonės puolė ją taip staigiai, kad statinaitė apvirto ir pusė vandens išsilaistė.

DU ŽURNALISTAI

Viename vagono kampė sėdėjo du žurnalistai. Vienas jų Kaune leisto „XX Amžiaus", dienraščio bendradarbis, V. Bičiūnas, kitas — Sov. Sąjungos pilietis, bolševikinio oficiozo Vilniuje „Prawda Wileńska" (Vilniaus Tiesa) bendradarbis, H. Linski's. Abu sėdėjo galvas nukorę ir vienas su kitu nekalbėjo. Greta jų, įspaustas į vagono kertę, stovėjo ryškiai semitiškų veido bruožų jaunas vyras. Nustebęs pamačiau, kad į apsiausto atlapą jis yra įsisegęs raudoną sovietinę žvaigždę su piautuvu ir kūju, o greta — Stalino atvaizdą.

— Ką gi jūs čia veikiate, drauge, — paklausiau, apsimesdamas nustebęs.

— Tai klaida, drauge, didelė klaida, — atsakė sunervintu balsu. — Aš esu komsomolo narys, masinių suėmimų metu pasitaiko klaidų, bet mano partinė vyresnybė ir mano sesuo pasistengs klaidą pataisyti. Kai mane paleis, tai aš pasistengsiu, kad ir jums būtų geriau. Kaip manot, kur mus veža? — pasiteiravo po valandėlės neramus.

*) „Stolypinka" — tai tam tikras kaliniams vežioti vagonas, įvestas caristinėj Rusijoj, XX a. pradžioje, vieno reakcingiausių vidaus reikalų ministerių — Stalypino. Iš čia populiarus Rusijoj vagono pavadinimas — „stalypinka". Tas vagono tipas vartojamas dar ir šiuo metu Sov. Sąjungoj, tačiau, esant milžiniškam nuolat vežiojamų kalinių kiekiui, jie vežiojami paprastais gyvuliniais vagonais.

JIS ŽINO, KĄ DARO

Bematant šaltas
Gruodis atėjo.
Mergelė ieško
Stambaus globėjo.

Reikia pradėti,
Jei nesupranta.
Senis atrodo
Ne toks jau šventas.

Turbūt pakvies jau
Greta prisėsti,
Paskui paūžti
Nuveš į miestą.

Rodos, ne chamas
Mūsų senukas,
Ir dėl jo slogų
Galvos nesukim.

LIETUVIAI SVETUR

„Nepriklausoma Lietuva", Kanados lietuvių savaitraštis, iš dabartinių nuomojamų patalpų turi išsikelti. Laikraščio leidėjai ryžosi įsigyti nuosavus namus, redakcijos ir spaustuvės reikalams. Tam tikslui reiks apie 3000 dolerių. Reikalingus pinigus numato surinkti akcijų pardavimo keliu. Akcijas jau pradėjo platinti.

Nuolatinė literatūros premija. „Draugo" korespondentų iniciatyva Amerikoje sudaromas 1.000 dolerių fondas geriausiam lietuviškam romanui premijuoti. Premijai reikalingus pinigus manoma gauti iš pradžių iš koncerto, o sekančių metų premijai — iš pirmosios premijuotos knygos pardavimo. Koncertą šiam tikslui pažadėjo surengti Čiurlionio ansamblis Čikagoje ateinančių metų balandžio 29 d.

Lietuvos Nepriklausomybės karo invalidų draugija atgaivinta Amerikoje. Draugijos reikalais kreipiamasi į: B. Tvarkūnas, 454 N. Marsall St., Philadelphia 23, Pa. U.S.A.

Filmuos Kanados lietuvius. B. Gaidžiūnas, šiuo laiku gyvenąs Clevelande, yra nufilmavęs ne maža lietuvių tremtinių gyvenimo momentų Vokietijoje, žada atvykti į Kanadą ir ten filmuoti to krašto lietuvių gyvenimą.

Jaunas, gabus dailininkas Zigmas Žilinskas atvyko Kanadon ir laikinai apsigyveno Londone, Ont., kur gavo darbą savo specialybėje, taikomojo meno šakoje.

Muz. A. Kučiūnas dabar dirba Čikagos Cosmopolitan School of Music dirigento T. Haunikenen asistentu ir veda operos klasę.

Naujas ekon. mokslo daktaras. Šiomis dienomis Romoje ekonominius mokslus baigė J. Gailius, gaudamas daktaro laipsnį už mokslinį darbą „Piniginė infliacija, kaip karo finansų priemonė". P. Gailius yra gimęs 1920 m. Kretingos apskr. Italijoj būdamas, iš pradžių ekonominius mokslus studijavo Pizos universitete, bet 1948 m. persikėlė į Romą ir, BALFo paremtas, studijas, tęsė, kol, pagaliau, jas gražiai užbaigė. Gerai mokėdamas italų kalbą, jis vedė sekmingą propagandą Lietuvos naudai savo kolegų svetimtaučių ir profesorių tarpe o lietuviams pabėgėliams, reikalui esant, tarpininkavo pas italus. Jis su kitais studentais paruošė italų — lietuvių ir liet. — italų kalbos žodyną, kurį šapirografuotai išleido tėvai Saleziečiai.

V. Kamantauskas, rašytojas, neseniai iš Vokietijos atvyko Amerikon.

J. Kakarieka, antrus metus studijuoja Santiago universitete, Čilėje. Jis, kaip gabus studentas, buvo parinktas atstovauti universiteto Panamerikos geografų suvažiavime.

Dr. J. Pajaujis, šiuo laiku profesoriauja Fairbankso universitete, Aliaskoje. Atspėjamu laiku jis moko studentus šachmatų meno.

CENTRINIO SKYRIAUS NARIAMS

Kandidatų į Skyriaus valdybą ir Revizijos komisiją sąrašai uždaryti gruodžio 19 d. Naujų kandidatų nepasiūlyta. Nariai prašomi balsuoti, naudojant pasiųstus kandidatų sąrašus. Balsus siųsti Rinkimų komisijai ligi gruodžio 31 d.

C. Skyriaus Rinkimų Komisija

C. Skyriaus valdyba prašo narius, neprisidėjusius prie Lietuvių Namams dovanos pirkimo vajaus, neatidėliojant tai padaryti. **C. Skyr. Valdyba**

— Ten, kur veždavo visus lenkus ir lietuvius patriotus carų laikais — į Sibirą...

— Ui, ką sakot?! Tai klaida, didelė klaida... Tai turi paaiškėti...

Pasitraukiau nuo jo ir yriausi pro žmonių spūstį į kitą kampą, o jis stovėjo ir kartojo:

— Tai klaida, tik klaida... Aš esu komsomolo narys... tai turi paaiškėti...

Mūsų traukinys vis riedėjo į nežinomą tolį, bildėjo bėgių sujungimai, krypinėjo posukiuose, girgždėjo grandiniais ir jaudinančiai cypė. Vagone nelaimės nusiaubti žmonės tylomis kalbėjo. Kiti, susigūžę ant grindų, užsidengę veidus delnais, stengėsi nustumti nuo savęs pasibaisėtiną tikrovę, gavojo, gal apie savo šeimą, apie mažą medinį namelį. Kiti tylomis meldėsi. Kertelėje buvęs kunigas pasiūlė sutartinai kalbėti litaniją...

Vis labiau ir labiau tolome nuo gimtinės...

(Bus daugiau)

— Atgabenau anglis. Bet nieko namie nėra. Ką daryti. Topterėjo gera mintis sužerti į vidų per laiškų plyšį.

IŠ MŪSU GYVENIMO

AKADEMIJA ŠV. P. MARIJOS GARBEI

Gruodž. 17 d. 4.30 val. Londono lietuviškoji visuomenė parapijos salėje turėjo iškilmingą akademiją — susirinkimą Švč. P. Marijos dangun paimtosios garbei. Programa pradėta giesme: „Marija, Marija".

Turiningą ir įdomią paskaitą apie tikėjimą ir mokslą skaitė J. Matulionis, DBLS Coventrio apygardos pirmininkas. Po paskaitos prelegentui Jonui Matulioniui įteiktas Šv. Grigaliaus Didžiojo ordinas (Commenda Sancti Gregorii Magni), kurį jam suteikė Šv. Tėvas Pijus XII už nuopelnus Katalikybei.

Po trumpos pertraukos publika mielai klausėsi koncertinės programos. Ben. Povilavičius pagiedojo solo dvi giesmes: „Kad širdį tau skausmas" ir „Ave Maria", E. Vileniškienė — solo: „Panis Angelicus". Pažymėtina puikiai atlikta Step. Kaulėnienės deklamacija iš Bern. Braždžionio: „Tremtinio malda". Po 1 eilėraštį deklamavo Alg. Pesys ir O. Liudvinavičiūtė. Nuotaikinagai ir sutartinai gražiai, Londono Lietuvių choras, vadovajamas V. Mamaičio, sugiedojo 6 giesmes:

„Petro laivas" — T. Brazio, „De profundis" — J. Zdanavičiaus, „O, Dieve!" — V. Mikulskio, „Stabat Mater" — Br. Markaičio, „Marijos vardas" — J. Naujalio ir „Apsaugok, Aukščiausias" — Č. Sasnausko. Stasė Prapuolenytė skaitė du savo eilėraščius.

Padėkos žodį tarė P. Bulaitis, parap. komiteto pirmininkas ir kun. J. Sakevičius. Akademija baigta Lietuvos himnu. Susirinkimo dalyviai skirstėsi tikrai patenkinti šios srities retais pasirodymais. **J. S.**

NAUJA „VAIDILOS" PREMJERA

Keturakio „Amerika Pirty", kaip klasikinė lietuvių komedija, visada bus mums įdomi ir aktuali. Dėl to labai gerai padarė Londono Lietuvių Meno Sambūrio „Vaidilos" grupė, įtraukusi šią komediją į savo repertuarą. Tai patvirtino ir pirmasis jos vaidinimas Londone, gruodžio 9 d. Žiūrovų prisirinko pilnutėlė Londono Lietuvių Socialinio klubo salė. Nežiūrint tai, kad daugumas žiūrovų yra šią komediją įvairiais laikais, gal ir po kelis kartus matęs, o ne retas ir vaidinęs kokioje nors scenelėje, jos vaidinimo žiūrėjo kaip naujo dalyko, o turinio ir vaidybos dažnas buvo paveiktas ir gerai nuteiktas.

„Ameriką pirty" režisavo A. J. Kaulėnas, o vaidino: Bekampį, nusigyvenusį ūkininką — A. Pukštys, Bekampienę — H. Pukštienė, Agotą, jų dukterį — D. Virkutienė, suktąjį kombinatorių siuvėją Vincą — P. Mašalaitis, Antaną ūkininkaitį, ieškantį progų užkuriais išeiti — V. Šalčiūnas, Faibčiką, kuriam Bekampis buvo prasiskolinęs — J. Černis, Antano piršlį — A. Ragauskas, piemenuką — Ged. Kaulėnas, savo rolei, be kita ko ir ūgiu, labai gerai atitikęs, žydą smuklininką — A. Jankus.

Vaidyba, bendrai paėmus, buvo gera, o vaidintojų sukurtieji tipai gyvenimiški ir būdingi. Vykusiai išspręstas ir dekoracijų klausimas, kuris esamose sąlygose, nelengvai sprendžiamas. **Čs.**

IŠ MANCHESTERIO PADANGĖS

17 ištvermingųjų moterų. Manchesterio dailiųjų dirbinių kursai moterims iki švenčių jau atidirbo 50 valandų. Ištvermingosios kursantės, kurių yra 17, ligi šiol išmoko siuvinėti kilimėlius, kaišyti, megsti raštuotus mezginius ir austi smulkesnes juostas.

Išsiskirstydamos atostogų, kursantės gražiai pagerbė savo vadovę ir mokytoją L. Brazdienę, o kursų organizatorių K. Steponavičių apdovanojo savo gaminiu — tautiniais raštais megstuku.

Ar kursai po švenčių galės tęsti darbą, priklausys to, ar Manchesteryje liks jų vadovė L. Brazdienė, kuri čia veda ir tautinių šokių grupę, jau ne kartą koncertavusią įvairiose vietose, o taip pat ir kitokius darbus dirba.

Kultūringas, bet retas pavyzdys. Poetė St. Prapuolenytė švenčių proga užsisakė glėbį Vl. Šlaito „Žmogiškųjų psalmių", kurias ji išsiuntinės savo bičiuliams vietoje šventinių sveikinimų.

„Pradalgės" knygos kitur. Ligi šiol „Pradalgės" leidyklos knygos buvo sukrautos Eccles. Dabar jų bazė perkelta į Oldhamą pas A. Gerdžiūną (6, Beechey St., Oldham, Lancs.), kuris tvarkys jų platinimą. Naujasis bazės vadovas numato retkarčiais turėti ir kitokių leidinių, o dabar prilaiko tik „Pradalgės" išleistąsias R. Spalio „Trylika nelaimių" (6 šil.) ir Vl. Šlaito „Žmogiškąsias psalmes" (3 šil.). J. Steinbecko „Tarp pelių ir vyrų" vis dar tebespausdinama.

Jam aišku! Londoniškis V. Paulionis, jau anksčiau įstojęs į „Pradalgę" ir įmokėjęs dalį mokesčio, dabar vėl atsiuntė 5 svarus. Savo laiške jis rašo: „Siunčiu 5 svarus kaip leidyklos įnašą jos pagrindiniam kapitalui sudaryti ir įgalinti ją išeiti dažniau viešumon su įvairiais leidiniais. Man tik nesuprantama ir tiesiog gaila, kad iš nemažo skaičiaus Anglijos tremtinių atsirado vos-ne-vos apie 20 žmonių, pasiryžėlių tęsti knygnešių darbą. Linkiu geriausios kloties „Pradalgei" išvaryti tikrai plačią ir našią pradalgę kultūros darbe, o to darbo vaisius paaukoti Nepriklausomai Lietuvai Tėvynei". **(k.b.)**

PAMALDOS

KEIGHLEY St. Ann's bažn. gruodžio 24 d. 12,30 v.

BRADFORDE St. Ann's b. gruodžio 25 d. 12,15 v.

ROCHDALE St. Patrick's bažn. gruodžio 26 d. 11,30 v.

HALIFAXE St. Columba b. gruodžio 31 d. 11,30 v.

MANCHESTERyje gruodžio 25 d. 11,30 val.

BOLTONe, St. Patrick's — gruodžio 31 d. 11,55 val. Išpažintis iš vakaro — ten pat 20-20,30 val. Sekmadienį po pamaldų — susirinkimas.

LONDONO LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

Gruodž. 24 d. Mišios 9 ir 11 val. Išpažinčių klausoma: ryte prieš ir po Mišių, vakare 4 — 6 val., 8 — 12 val. nakties.

Gruodž. 25 d., Bernelių Mišios 12 val. naktį. Dieną šv. Mišios: 9, 10 ir 11 val. Kurie eina **naktį** prie šv. Komunijos, tinka, kad būtų nevalgę bent 2 val. ir negėrę vandens — 1 val. Vakarinių pamaldų per Kalėdas nebus.

Gruodž. 26 d. — (neprivaloma diena šv. Mišių klausyti). Šv. Mišios bus 9 ir 11 val.

KITUR KELIAUJANTIEMS ŽINOTINA

Ne vienas nusiskundė kai kuriais agentais ar laivų bendrovėmis. Leidimų ir laivokarčių į kitus kraštus parūpinimas yra gana pelningas biznis. Dėl to nestebėtina, kad priviso įvairių gerų ir blogų bendrovių, kurios išnaudoja norinčiųjų emigruoti pasitikėjimą,.

Lietuvius nuo tokių panašių išnaudotojų apsaugoti, Sąjungos centras ištyręs reikalą, nori supažindinti visus suinteresuotuosius.

Sąjunga jau nuo seniau bendradarbiauja su viena bendrove, vardu Hickie, Borman, Grant a. Co., kuri parūpina išvažiuojantiems vietą laive, bilietus ir kita. Iš mūsų praktikos ir tyrimo įsitikinom, kad ši bendrovė yra rimta ir patikima, darbą atlieka skubiai ir patenkinamai. Apie savo darbus, kas liečia lietuvius, ji reguliariai informuoja S-gos centrą ir tuo būdu mes galime sekti jos veiklą.

Dėl to patariame visiems tiems, kurie yra suinteresuoti išvažiuoti į kitus kraštus, laivų, bilietų ir p. reikalais kreiptis angliškai į Messrs Hickie, Borman, Grant a. Co,. 24, Charles II St., London, S.W.1, arba per Sąjungocentrą.s

SKIRSTOSI MOOTOS LIETUVIAI

Jau baigia lietuviai išemigruoti Amerikon, Kanadon, Manchesterin ir dar kaikur. Iš 120 vyrų po N. Metų, kažin, ar beliks 20. Dar vienas, kitas mėnuo ir pasiliks tik tie 4, kuriems po medaus mėnesių jau nėra kaip emigruoti.

Lieka, kad ir nevisai aniems panašus, dar penktas Cleator kapuose — A. A. Stasys Sarapavičius. Šiam, sk. valdybai organizuojant, broliai, prieš išsiskirstant, pastatė dailų, balto marmuro kryžių ir mirusiųjų mėnesyje visa ekskursija nuvykus pašventino ir atsisveikino. Daug kas Cumberland'e keisis, o tas baltas kryžius ilgai aniems, ten begyvenantiems, primins lietuvių kalvarijas, bylos apie pačius lietuvius. **Ss.**

„B. LIETUVIO" SKAITYTOJAMS

Šis „B. Lietuvio" numeris šiemet paskutinis. Ateinančių metų pirmasis numeris išeis po Naujų Metų.

Koks bus ateinančiais metais laikraštis? Iš dalies paaiškinome su pereituoju numeriu pasiųstoje anketoje. Stengsimės laikraščio dydį išlaikyti tą patį, koks buvo šiemet ir turinį gerinti, kiek tai įmanoma, nors ir nelengva. Esamose sąlygose laikraštį padidinti neįmanoma dėl daugelio priežasčių, pav. dėl kuriančiųjų pajėgų negausumo, popierio stokos, jo ir spaudos darbo pabrangimo, taip jau ir dėl ne mažos lietuvių emigracijos į kitus kraštus. Jei ir ateinančiais metais tautiečių emigracija bus tokia didelė kokia, buvo per paskutinįjį šių metų pusmetį, tai daugelis skaitytojų išvyks. O išvykęs skaitytojas, nors ir nenoriai, bet ilgainiui turi su laikraščiu skirtis, nes laikraštis jį pasiekia vėlai, po dviejų-trijų savaičių, vadinasi, jau iš dalies pasenęs ir netekęs aktualumo. Persiuntimą galima pagreitinti tik oro paštu siunčiant, bet tai brangiai kaštuoja. Tačiau ir tokie apsunkinimai spaudos mėgėjų nebaido. Pav. Australijoje turime per 20 skaitytojų, kuriems „B.L." siunčiamas oro paštu.

Tačiau tai tik išimtys, nes laikraščio skaitytojų pagrindą sudaro aplink jo išleidimo vietą gyveną skaitytojai, kurių interesams laikraštis ir taikomas.

„B. Lietuvio" išleidimo diena — ketvirtadienis, parinkta atsižvelgiant skaitytojų pageidavimo, kad jie iki šeštadienio galėtų visoje D. Britanijoje gauti laikraštį. Iki tos dienos daugumą skaitytojų laikraštis ir pasiekia. Dėl to išleidimo dienos nenumatome keisti.

Kviečiame nedelsiant „B. Lietuvio" išsirašymą sutvarkyti. **Redakcija ir Administracija**

Kanados Konsulatas Londone praneša, kad nuo gruodžio 22 d. ligi 1951 m. sausio 2 d. sveikatos patikrinimų nebus.

LIETUVIŲ NAMUOSE

KALĖDOS

Norint pajusti tą džiaugsmą ir pasitenkinimą, kuriuo visi yra persiėmę šiomis dienomis, reikia apsilankyti Lietuvių Namuose. Pirmą kartą lietuviškoj „teritorijoj", lietuviškoj aplinkoj švęsime Kristaus Gimimo šventę ir sutiksime Naujuosius, 1951, metus. To įvykio belaukiant, jaučiamas ir nervingumas, lyg laukiant kažko nepaprasto, netikėtino.

Didelė lietuvių šeima šės prie Kūčių stalo ir vaišinsis lietuviškais valgiais. Nereikia būti pranašu nuspėti, ką jie galvos. Juk tai mūsų vargo, juodo darbo žmonių pastangų vaisius. Vien mūsų visų duosniu rėmimu šie Namai, šis lietuviškas kampelis, galėjo atsirasti.

Panašiai galvos daugumas lietuvių, kurioj Anglijos daly jie bebūtų, Lietuvių Namai jiems visiems linki gražiausia praleisti Kalėdų šventes, sutikti Naujuosius Metus ir neužmiršti, pirmai progai pasitaikius, aplankyti Lietuvių Namus.

Kitą savaitę „Britanijos Lietuvis", kurio pagalba Lietuvių Namai galėjo kas savaitę susisiekti su akcininkais, pasikalbėti ir pasitarti, neišeis. Nežiūrint tai, tikimasi, kad lietuviai neužmirš namų per tokį trumpą laiką, ir juos prisimins ne vien mintimis, bet ir svarais, kurių dar daug reikia.

NAMŲ AKCIJAS PIRKO

Pereitą savaitę gauta 50 sv. Viso šiame vajuje parduota akcijų už 1.146 sv.

Akcijas pirko: už 5 sv. — P. Puidokas, V. Žukas; už 3 sv. — B. Eidimtas; už 2 sv. — P. Rokas, A. Baltrušaitytė, J. Pumeris, P. Motušis, F. Bagdonaitė, V. Kaupis, B. Tautvaišas, A. Kaušpėdas, Č. Obcarskas, A. Lasys, A. Petrauskas; už 1 sv. — V. Nemūra, R. Rožanskas, V. Taseckas, A. Šukys, L. Vitėnas, J. Liustikaitė, J. Pagareckas, T. Toliušis, J. Kunigiškis, P. Gaižauskas, J. Bataitis, X. Y., J. Dzvonkus, J. Staškevičius, V. Staškevičiūtė.

Primenama, kad loterijoj dalyvavimo terminas, skyrių ir asmenų premijavimo laikas baigiasi sausio 1 d.

LIETUVIU NAMAI

ŠVENČIŲ PROGRAMA

Sekmadienį, gruodžio 24 d.
7 val. vak. — Kūčios. Kaina 10 šil.

Pirmadienį, gruodžio 25 d.
1 val. p.p. — Kalėdiniai pietūs. Kaina 5 šil.
7 val. vak. — šokiai iki 11 val. Įėjimas nemokamas.

Antradienį, gruodžio 26 d.
3 val. p.p. — Kalėdų Eglutė vaikams: žaidimai, užkandžiai ir dovanėlės. Įėjimas vaikams nemokamas, suaugusiems — 1 šil. 6 p.
7 val. vak. — šokiai salėje iki 12 val. nakties. Loterija, įvairumai, prizai ir kt. Įėjimas nemokamas.

Sekmadienį, gruodžio 31 d.
8 val. vak. — Naujų Metų sutikimas. Pietūs, taut. programa, prizai, įvairumai ir šokiai. Kaina 10 šil. įskaitant pietus. Įėjimas tik su bilietais, kurie iš anksto gaunami pas Lietuvių Klubo sekretorių. Bilietai prie jėjimo nebus parduodami. Dalyvių skaičius griežtai aprėžtas. Patariama iš anksto bilietus pasirūpinti.

Bendros pastabos. Pirmą ir antrą Kalėdų dieną per šokius ir per Naujų Metų sutikimą veiks bufetas. Kviečiame juo gausiau dalyvauti.

Visais reikalais kreiptis į Klubo sekretorių p. J. Dėdiną, Lietuvių Namuose, 43, Holland Park, London, W.11. Tel.: PARk 9699.

Lietuvių Klubo valdyba

KĄ ATLEIS NUO DARBO PASIRINKIMO VARŽYMO

Nuo sekančių metų pradžios D. Britanijoj bus panaikinti užsieniečiams darbininkams, vadinamiems EVW, darbo pasirinkimo suvaržymai, bet tik tiems, kurie šiame krašte išgyveno trejus metus. Vadinasi, kai tik sukaks treji metai (buvimo šiame krašte), jau galima prašyti nuo darbo pasirinkimo varžymo atleisti.

Šias sąlygas atatinką asmens ir norį nuo darbo pasirinkimo varžymų atsipalaiduoti, po sausio 1 d. turės kreiptis į vietos policijos įstaigą ir pateikti jai Certificate of Registration ir Travel Document (užsienio pasą). Kol dokumentuose nebus atatinkamo atžymėjimo, veiks tie patys nuostatai dėl darbo pasirinkimo, kaip iki šiol. Gavus minėtą atžymėjimą, darbo keitimo ir pasirinkimo tvarka bus tokia, kaip britams darbininkams. Tačiau tai dar nereiškia, kad nuo darbo pasirinkimo varžymo atleistas užsienietis darbininkas galės gauti tokį darbą, kokį norės. Dėl to nepatariama mesti darbą tol, kol nebus galutinai pasitikrintas naujas.

Šis patvarkymas liečia visus tuos, kurie į šį kraštą atvyko iš Vokietijos ir Austrijos DiPi stovyklų pagal „Westward Ho" planą ir tas Baltijo kraštų moteris, kurios buvo atgabentos ligoninių arba namų ruošos darbams.

Pirmąjį 1951 metų „B. Lietuvio" numerį gaus visi, kurie iki sausio 5 dienos išsirašys.

* * *

Nelauk kol „B. Lietuvis" sustos lankęs; tuojau išsirašyk.

NAUJIENOS

* Amerikos ūkinė pagalba, tiekiama pagal Marshall'io planą D. Britanijai nuo ateinančių metų pradžios sustabdoma. Ji sustabdoma 19 metų anksčiau numatyto laiko. Tai daroma tais sumetimais, kad D. Britanijos ūkis atkuto, taip jau ir visų sterlingą naudojančių kraštų išnyko dolerio trūkumas, antra — Amerikos atsiginklavimas ir jos teikiama kitiems kraštams karinė pagalba stato Amerikos ūkiui naujus reikalavimus. Pagal šį planą D. Britanija ūkiniam atkutimui gavo per pustrečio milijardo dolerių.

* Sov. Rusija perleido komunistinei Kinijai 23 karinius laivus, kurie sudarysią pietų Kinijos jūrų laivyno pagrindą.

* Nuo gruodžio 31 d. D. Britanijoj mėsos norma bus sumažinta ir kainuos 1 šil. savaitei.

* Gen. Marshall'is, Amerikos krašto apsaugos ministeris, prašydamas papildomai paskirti 16 su puse milijardų dolerių ginklavimosi reikalams pareiškė, kad sunku pasakyti, ar laike kelių artimiausių mėnesių kils pasaulinis karas. Generolas reiškė viltį, kad gal bus galima karo išvengti.

* Gerai informuotas Amerikos savaitraštis „News Week" praneša, kad JAV vyriausybė svarstanti gen. MacArthur'o paskyrimo Amerikos karinių štabų viršininku, vieton gen. Bradley'jo, o pastarojo paskyrimą vieton gen. MacArthur'o į Tolimuosius Rytus.

* Amerikos senatorius McMahon'as pareiškė, kad Amerika ruošiasi statyti naujus ir didelius atominės energijos gavimui įrengimus. Jie atsieis daugiau kaip milijardą dolerių.

* Amerikos saugumas turi žinių, kad ruošiami nauji pasikesinimai prieš prezidentą Trumna'ą.

* Šiemet, nuo sausio pradžios iki lapkričio mėn. D. Britanijoje buvo pakeltas atlyginimas trim su puse milijono žmonių, siekiąs per 700.000 sv. per savaitę.

* JTO įsteigė Aukštojo komisaro pabėgėlių reikalams postą ir pirmuoju komisaru išrinko G. J. van Heuvan'ą, olandą, buvusį Olandų vyriausybės tremty teisingumo ministerį. Naujojo pareigūno uždavinys bus teikti pabėgėliams pagalbą ir padėti įvairių kraštų vyriausybėms spręsti pabėgėlių klausimą.

* Italų komunistų vadas Togliati's, po smegenų operacijos pasveikęs, išvyko į Sov. Sąjungą gydymosi reikalais. Ten tais „reikalais" šiuo laiku yra ir prancūzų komunistų vadas Thorez'as. Abiejų vadų „gydymasis" Rusijoje, aiškinamas kaip jų nušalinimas iš Kremliaus patikėtinių vietų.

* Amerika nutraukė bet kokią prekybą su komunistine Kinija ir šiaurės Korėja ir sulaikė tų kraštų mokamąsias priemones Amerikoje. Šitos sankcijos bus taikomos tol, kol Kinija dalyvaus Korėjos kare.

* Ryšium su pasireiškusia D. Britanijoj anglies stoka dėl didesnio jos pareikalavimo pramonei, kai kuriose vietose kokso kiekis privatiniams namams sumažintas 20 nuoš. Manoma, kad anglių suvaržymas namų šildymo reikalams bus išplėstas visam kraštui.

* Ryšium su padidėjusiu laisvajam pasauliui agresijos pavojum, JAV ruošiasi sušaukti visų Amerikos valstybių užsienio reikalų ministerių konferenciją.

* D. Britanijoje pabrango vilnoniai audiniai, grynos vilnos — net labai. Pabrangsią ir medvilniniai, ypač „utility" kategorijos.

* Jau mėnuo, kaip Etnos ugniakalnis, Sicilijoj (Italijoj) veržiasi. Tačiau jo veržimasis nemažėja. Tekanti ugninė masė plaukia kaip upė, 70 metrų pločio ir 5 metrų aukščio į žemumas pakeliui viską degindama.

* Naujasis Amerikos ambasadorius D. Britanijai Gifford'as jau atvyko į Londoną.

* Orisa srity, Indijoj, kilo choleros epidemija. Susirgo 700 žmonių.

* Ruro, Vokietijoj, anglių kasyklos pastaruoju metu pasiekė prieškarinį anglies iškasimo lygį — 418.000 per dieną.

* Per paskutinius devynis metus Indijos gyventojų skaičius padaugėjo 29 milijonais, — pareiškė Indijos vicepremjeras Patel'is. Šiuo laiku Indija turi 348 milijonus.

* Nuo ateinančių metų pradžios vilnonės antklodės D. Britanijoj žymiai pabrangs. Tos „utility" antklodės, kurios kainavo 3 svarus, kainuos 5.

* Keturių didž. valstybių užs. reik. min. pavaduotojų posėdis, taikos su Austrija sutarčiai parengti, baigėsi dėl Sovietų kliudymo. Šį kartą Sovietai reikalavo vakarų valstybes, kad jos garantuotų būsimą sutarties sąlygų vykdymą. Tai buvo tuo reikalu šauktas 258 posėdis.

* Teisminis spektaklis Varšuvoje, kuriame buvo kaltinami trys Britų piliečiai slaptu žmonių gabenimu, užbaigtas. Buvęs karo atašė H. Turner'is nuteistas 18 mėn. kalėti, o „Baltavia" laivo įgulos nariai: Upperton'as ir Almes — po 7 mėn.

* Prancūzų Geografinė draugija siunčia 4 žmonių mokslinę ekslpediciją į Venecuelą. Ten ekspedicija bandys pasiekti aukštutinės Amazonės ištaką. Vieta, į kurią ekspedicija ruošiasi keliauti laukinė, mažai gyvenama, kurią dar nėra baltojo žmogaus koja mynusi. Ten gyvena laukinės indėnų giminės.

* Turkija apskųs Bulgariją JTO už masinį turkų trėmimą iš Bulgarijos.

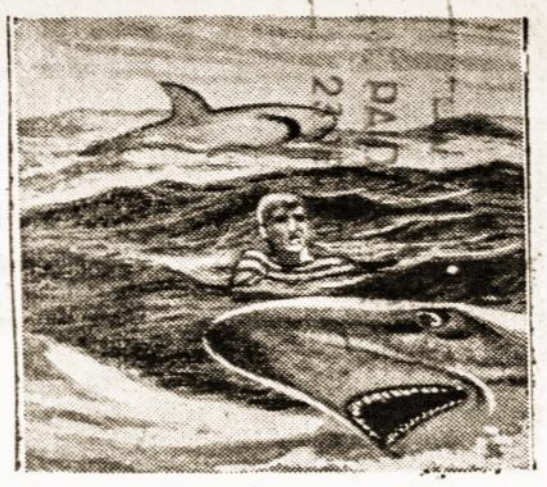

Nuo ryklių galima gelbėtis cheminiu būdu. Pasirodo, yra kvapų, kurių rykliai nepakenčia. Tais kvapais impregnavus drabužius, galima plaukioti tarp ryklių ir jie žmogaus nepuola. Žvejai, kurie žvejoja rykliais kibždančiuose vandenyse, kaip tik naudoja ryklių nemėgiamu kvapu impregnuotos drabužius tam atvėjui, kad iš laivelio iškritus į jūrą, išvengtų ryklių užpuolimo. Paveikslėly — žvejys tarp ryklių, kurį nuo tų pabaisų saugo priešryklianiais kvapais impregnuoti drabužiai.

MŪSU 150.000 KLIENTU

LINKIME

LINKSMU KALĖDU ŠVENČIU

IR

LAIMINGU NAUJU METU

J. RICHARDS

DIREKTORIAI

KONTINENTINIO SKYRIAUS VEDĖJAS

IR

BENDRADARBIAI

DBLS Bradfordo skyrius gruodžio 31 d. 18 val. St. Patrick's Parish Hall, Paradise St. of West Gate, Bradforde rengia

NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMĄ

Liksma ir įvairi programa — linksmųjų „dypukų" kvartetas, šokių pertraukos metu lietuviškų patefono plokštelių transliacija. Bufetas: skanūs užkandžiai, alutis ir vynas. Kviečiame visus tautiečius gausiai dalyvauti.

Bradfordo skyriaus valdyba

Dėl išvažiavimo, skubiai perleidžiamas vienam asmeniui gyventi kambarys tam, kas nupirks baldus. Kambario nuoma 10 šil. savaitei. Teirautis tik iki gruodžio 26 d., šeštadienį — visą dieną, sekmadienį — iki 2 val. p.p.: Miss Nii, 3, Rothwell St. (Regent Park Rd.), N.W.1, ties Chalk Farm požem. geležž. stotimi (į duris belsti 2 kartu).

LIETUVIŠKAS MAISTAS IŠ LIETUVIŠKOS KRAUTUVĖS

Seniausia Londono lietuvių parduotuvė

siūlo:

Virtas kumpis	1 sv.	...	...	9/-
Daniška salami	1 sv.	...	...	7/-
Airiška salami	1 sv.	...	...	5/-
Kiaulienos dešros	1 sv.	...	...	5/-
Lietuviška dešra virimui	1 sv.	...	...	4/6
Arbatinė dešra dėžutėj	1 sv.	...	...	2/-
Lenkiška kiauliena	12 oz.	...	...	3/6
Itališka kiauliena	1 sv.	...	...	3/6
Pipirai arba lauro lapai	1 oz.	...	...	-/6
Rūkyti lašiniai	1 sv.	...	...	4/3
" " ploni	1 sv.	...	...	3/6
Sūdyti lašiniai	1 sv.	...	...	4/-
Olandiškas sūris	1 sv.	...	...	3/2
Raug. kopūstai dėžė	20 oz.	...	...	1/10
Kiaulių kojos nevirtos	1 sv.	...	...	1/-
Aguonos	1 sv.	...	...	2/6
Džiovinti grybai	1 oz.	...	...	2/3
Slyvos sirupe dėžėj	...	...	...	1/9

Raugintų kopūstų statinė 56 sv. 38/-
Raugintų agurkų dėžė 11 litrų 17/-
Sūdytų silkių statinė (apie 400 št.) 5.0.0
} su pristatymu

Už siuntinio įpakavimą ir persiuntimą iki 14 svarų svorio pridėti 1/6.

J. LIUDŽIUS, 421, HACKNEY RD., LONDON, E.2. Telef. SHOreditch 8734.

Galima gauti įvairių maisto dalykų. Reikalaukite kainaraščių arba nurodykite dalykus, kurių pageidaujate.

KNYGOS

„Human rights and Genocide in the Baltic States", by A. Kaelas. Estų informacijos centro Stockholme leidinys, 1950 m. 57 pusl.

Šis leidinys paruoštas 1950 m. UNO rudens sesijos delegacijoms. Tai yra labai kruopščiai surinkta, dokumentuota ir originaliu būdu pateikta medžiaga apie vykdomus nusikaltimus prieš Žmogaus Teisių Deklaraciją ir Kovai prieš Genocide Konvenciją Pabaltijo valstybėse. Išvengdamas nukrypimų į mažiau reikšmingas smulkmenas, A. Kaelas sumaniai cituoja vieną punktą po kito iš Žmogaus Teisių Deklaracijos ir čia pat palygina, kaip jie yra „vykdomi" Pabaltijy. Pirmoje eilėje, be abejonės, jis kalba apie Estiją, bet kiekviena proga prisimenama taip pat Lietuva ir Latvija. Savo teigimus autorius dažnai grindžia pačių sovietų įstatymais. Be to, jis panaudojo ne maža literatūros, kurios tarpe ir K. Palėkio Genocide. Taip pat dažnai cituojami iš dabartinės Estijos pasprukusių pabėgėlių pasakojimai.

Pasirinktos medžiagos perdavimas knygoje gana patrauklus ir įdomus. Autorius cituoja bet kurį Deklaracijos skirsnį ir tuoj skaitytoją nukelia į savo tėvynę. Pav., punktas 4 sako: „Niekas negali būti laikomas vergijoj ar prievartoj; vergija ir visos vergų prekybos firmos turi būti uždraustos". Ir čia pat patiekia faktus, kad apie 60,000 estų vien tik pirmosios okupacijos metu buvo ištremta į vergų stovyklas. Nurodomi sovietų įstatymai, kurie leidžia deportaciją ir priverstinus darbus.

Kitas Deklaracijos punktas sako, kad niekas negali būti kankinamas ar žiauromis priemonėmis baudžiamas. O kai Lady Astor paklausė Staliną kaip ilgai dar bus tęsiamas žmonių žudymas, šis atsakė: — Tiek, kiek bus reikalinga! Ir taip panašiu būdu nagrinėjama teismas, susirašinėjimas šeima, religija, susirinkimų ir spaudos laisvė, darbo sąlygos, draudimas ir t.t.

Nagrinėdamas Kovai prieš Genocidą Konvenciją (kuri dar nesurinko reikalingos UNO narių parašų daugumos), autorius nurodo, kad Pabaltijo tautos yra sąmoningai naikinamos. Jų vietą turės užimti atėjūnai — rusai. Buvę vergų stovyklose teigia, kad ten esą daug daugiau kitų tautybių, negu rusų. Atsieit, rusiškasis komunizmas po II-ro pasaulinio karo pasidarė socialistikos formos, bet labai nacionalistiško turinio. Ir jeigu masinis naikinimas nebus sustabdytas, iki šiol išlikę 5,5 milijonų pabaltiečių negalėsią išvengti jiems numatyto žiauraus likimo.

Linkėtina, kad šis leidinys pilnai savo tikslą pasiektų ir tuo būdu prisidėtų prie laisvės ryto priartinimo Pabaltijy.

J. L.

GALVOSUKIAI

GALVOSUKIS Nr. 29

1. x o z o o o — galima užkabinti
2. x o z o o — Vokietijos sritis
3. x o z o o o — apie tai kalbama per daug
4. x o z o o o — medžiaga
5. x o z o — skaičius
6. x o z o — bažnytinis drabužis
7. x o z o o o — žemės rūšis

x — ų vietoje iš viršaus žemyn — šalis, z — ų — artimas draugiškumas.

A. R. Mironas

DBLS Bradfordo skyrius gruodžio 26 d. 18 val. (antrą Kalėdų dieną) St. Patrick's Parish Hall, Paradise St. of West Gate, Bradforde rengia

DIDELĮ ŠOKIŲ VAKARĄ

Gros moderni profesionalų muzikų kapela. Kviečiame visus tautiečius atsilankyti.

Bradfordo skyriaus valdyba

Skaitykite kiekvieno lietuvio sielai artimą mėnesinį kultūros ir politikos žurnalą „Laisvoji Lietuva", leidžiamą Kanadoje. Tuo paremsite jo didelę kovą už Tėvynės išlaisvinimą. Kaina 25 šilingai metams. Atstovas K. Jonelynas, Chase Hostel, Coventry.

— Sustojo! Gal'gi Anelė Kalėdoms dovanos vandens nebijantį laikrodį?

Iš jūros mintančių paukščių veislių nėra labai daug. Iš jų įdomūs gulemotai, kurie minta žuvimis, gyvena ant uolų, nors turi sparnus, bet, kaip pingvinai, labai mažus, dėl to negali skraidyti. Jie vaikšto pasistiepę ant savo trumpų kojų, krypuodami panašiai kaip pingvinai ir nardą vandeny. Kai stovi, yra apie 30 cm aukščio. Deda po vieną kiaušinį aukštai ant plikų uolų. Kuomet kraustosi į kitą vietą, tai ridinasi ir kiaušinius. Įdomu tai, kad jie sugeba kiaušinius nuleisti nuo stačių uolų nesudaužę jų.

IVAIRENYBĖS

BALTAS VARNAS

Vienas Cilono ūkininkas atgabeno zoologijos sodui Kolombe baltą varną, kurį rado žemėje. Varnas buvo jaunas ir negalėjo skristi. Manoma, kad varnai jį iš lizdo išmetė, palaikę dėl „nepaprastos spalvos svetimpaukščiu".

PO KARŲ VOKIEČIAI MAŽIAU GERIA

Kiekvienas karas mažina vokiečių norą alų gerti. Prieš pirmąjį pasaulinį karą Vokietijoje buvo alaus išgeriama tiek, kad kiekvienam gyventojui tekdavo 96 litrai per metus, prieš antrąjį — 56 litrai, o šiais metais išgerto alaus kiekį paskirsčius tuo pačiu mastu, kiekvienam gyventojui tenka tik 36 litrai.

DUOMENYS IŠ 107 KM AUKŠČIO

Amerikoj, naujo tipo raketinis sviedinys, iššautas Naujosios Meksikos White Sand'o poligone, pasiekė 107 kilom. aukštį. Jame buvo įtaisyti įvairūs instrumentai, kurių parodymas visą laiką per radiją buvo perduodamas žemėje esantiems stebėtojams. Tuo būdu patirta įdomių duomenų apie kosminius spindulius, oro spaudimą ir kitus dalykus. Tai pirmi duomenys iš tokios aukštybės gauti.

ŽUDĖSI DĖL DUKTERŲ PERTEKLIAYS

Parmoj, Italijoj, šiomis dienomis buvo toks atsitikimas. Ilario Basioni veždamas žmoną į ligoninę gimdyti draugams pasakęs, kad jei gims mergaitė (jis jau turi 6 dukteris) tai nusižudysiąs. Žmonai pagimdžius trynukes, jis iš desperacijos iššoko pro ligoninės langą. Laimei langas buvo žemai, dėl to tik lengvai susižeidė.

SKAUTIŠKUOJU KELIU

Seses ir Brolius, šv. Kalėdų ir N. Metų proga sveikina ir linki dar didesnės ištvermės, dar didesnio ryžto tarnauti Dievui, Tėvynei ir Artimui.

L.S.S.A. Vadija

* * *

Sk. vyt. vyr. skltn. K. Norkus gruodžio 20 d. išvyko Kanadon. Mes linkime Jam ir Kanadoje tokia pat energija dirbti mūsų kilnios S-gos labui.

L.S.S.A.

* * *

Dar galima gauti „Skautų Aidą" Nr. 5 (kaina 2 šil.), pas psktn. K. Vaitkevičių, 55 Byron St., Derby.

SKAITYTOJU LAIŠKAI

REMSIME VOKIETIJOS LIETUVIŲ GIMNAZIJĄ

Pilnai pritariu p. L. Trilupaičio sumanymui įsteigti Vokietijoje esančiai lietuvių gimnazijai remti fondą.

Tam reikalui pasižadu kas mėnesį aukoti po vieną svarą.

Be to, Alsager'io skyrius jau šiek tiek gimnazijai pagalbos suteikimo reikalu susirūpino. Buvo drabužių ir vilnonių siūlų (pirštinėms ir kojinėms megzti) rinkliava.

Geroka dalis surinktų drabužių jau išsiųsta, o aukos vis dar plaukia. Iškyrus keletą asmenų, visos moterys kiek ir ką galėjo aukojo.

O. Kairiūkštienė

KLAUSIMAI, ATSAKYMAI

Kl. Kaip pasiųsti pinigus į Vokietiją giminėms ar artimiesiems? J.K.

Ats. Pinigai iš D. Britanijos į užsienį siunčiami per bankus. Kiekvienas bankas turi tam tikslui reikalingus blankus. Juose įrašoma siunčiamų pinigų suma, siuntėjo, gavėjo adresas ir kitos žinios, kokios paaiškės iš klausimų blanke.

D. RITANIJOS LIETUVIS" savaitinis laikraštis. Redaktorius — K. Obolėnas, leidžia — „BBritanijos Lietuvių Sąjungos Centro Valdyba, 43, Holland Park, London, W.11. REDAKCIJA — raštus taiso bei trumpina savo nuožiūra. Nesunaudoti rankraščiai nesaugomi ir negrąžinami, jei nepridėtas pašto ženklas. ADMINISTRACIJA: prenumeratos kaina: D. Britanijoje — metams 32 šilingai, pusei metų — 17 1/2 šilingų, metu ketvirčiui — 9 šilingai. Užsieny: metams — 5 U.S.A. doleriai. SKELBIMAI: Spaudos eilutė arba jos vieta — 1 šilingas. ADRESO PAKEITIMAS 1 šilingas. REDAKC. IR ADMIN. TELEF. PARk 9699.

Printed by: M. Caplin & Co. Press Ltd. 15, Dunheved Road North, Thornton Heath, Surrey. Tel. THO 2727.